

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 10 D na leto.
Za izozemstvo 15 D. — Posamezna številka stane 50 para.
Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na pol strani 300 D,
na $\frac{1}{4}$ strani 150 D, na $\frac{1}{8}$ strani 75 D, na $\frac{1}{16}$ strani 50 D, na $\frac{1}{32}$ strani 25 D.
Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 par, najmanj pa skupaj 5 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo;
tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za
Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatise iz
•Kmetovalca• so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Č. 5. Ljubljana, 15. marca 1922. Letnik XXXIX.

Obseg: Spomladno brananje in valjanje ozimine. — Ovčja pasma v slovenskih Alpah. — Svinjski legar. — Zakaj so listi naših rastlin ravno zeleni? — Žveplovoapnena ali kalifornijska brozga. — Ljubljanski velesej 1922. in vinogradniki. — Poziv vsem vinogradnikom SHS! — Kmetijsko-šolski vestnik. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Uradne vesti. — **Konjerejec:** Smolika pri konjih. — Razdelitev plemenskih žrebcev leta 1922. v Sloveniji. — **Družbene vesti.** — **Inserati.**

Spomladno brananje in valjanje ozimine.

Za dobro rast potrebujejo rastline rahlo zemljo. Le v taki zemlji se korenine povoljno razvijajo na vse strani in črpajo na veliki površini hranila. V rahlo zemljo lahko dohajajo zrak, toplota in voda, ki so neobhodno potrebni, da se razkrajata zemlja in gnoj in da se raztopijo redilne snovi. Z rahljanjem zemlje se zatira tudi plevel.

Ozimino, pšenico in rž, smo posejali že jeseni, tedaj se je tudi ukoreninila in obrasla. Toda dež in sneg pozimi sta zemljo, ki je bila jeseni še rahla, zopet zbila ter napravila po vrhu njive maloprodarno skorjo, ki ne propušča v notranjost zraka, toplote in vode. To zemeljsko skorjo moramo na vsak način razbiti, če hočemo, da nam bo ozimina dobro uspevala tudi spomladi. V ta namen povlačimo ozimino z brano.

Našim kmetovalcem pa ne gre še v glavo, da se tudi žito, ki rase, lahko pobrana. Kakšna škoda se pri tem delu napravi na njivi, si mislijo, ko se toliko in toliko žitnih rastlin populi, toliko zdravih korenin raztrga in kot miza ravno njivo tako neusmiljeno zmrcvari!

Res je! Po brananju ozimine izgleda taka njiva za oko navadnega kmeta prav žalostno. In marsikateri neuki sosed umnega kmetovalca je zmajal z glavo in se pomilovalno posmechoval takemu naprednežu, češ: To bo pa lep pridelek iz take njive! Toda čez mesec dni se mu ni več rogal, kajti zaman je iskal po njivi prazne brazde, ki jih je spomladi urezala brana. Žito je bilo tako dobro porastlo, da se nikjer ni poznalo praznot; nasprotno, bilo je lepše nego sosedovo, ki ga ni pobranal. Tudi pri četvi

se je poznala razlika, toda samo v korist pobrananega žita, ki je dalo večji pridelek nego ono drugo.

Spomladno brananje ozimine je torej za razvoj rastlin zelo koristno.

Če se je ozimno žito pregosto obraslo, ga moramo na vsak način prebrnati, da izrujemo pregosto stoječe rastline, ostale se bodo zato tem krepkeje razvile in nam dale večji pridelek, nego če bi vse skupaj ostale na istem prostoru. Zimsko pšenico je vedno najboljše prevleči spomladi z brano, četudi ni pregosta. Ozimno rž pa prevlečemo le na težki zemlji, ker peščena zemlja je itak že dovolj rahla. Tudi jaro žito prevlečimo večkrat z brano, če se je pregosto obraslo ali če se prikaže veliko plevela.

Toda ne samo brana, ampak tudi valjar nam je sedaj potreben. Ko smo na pr. pšenico dobro prebrnali, smo marsikatero rastlino na ugodnem mestu napol izruvali, ki bi se, izpostavljena solncu, kaj lahko posušila. Zato vzamemo valjar, da zopet pritismo na zemljo rastline, ki smo jih z brano privzdignili. Stem tudi stisnemo zopet zemljo in omogočimo rastlinam, da črpajo vlogo iz spodnjih plasti, vendar ne uničimo razrahljanosti zemlje v notranjščini, ki smo jo povzročili z brano. Glavno načelo naj vedno obvelja, da brani sledi valjar.

Za valjanje ozimine mora pa biti zemlja dovolj suha, ker bi se sicer napravila skorja, ki bi več škodovala kakor koristila. Res je tudi, da povaljana pšenica ne izgleda bogve kako prikupljivo, toda to naj nas nič ne moti. V najkrajšem času se bo tako popravila, da bo lepša kakor ona, ki je nismo tako obdelali.

Kmetovalci! oprimate se umnega obdelovanja svoje zemlje, kajti le na ta način boste dosegli večje pridelke.

Ovčja pasma v slovenskih Alpah

Kako je postala ovca kot domača žival v predzgodovinskih časih in kakšni so bili takrat njeni pradedji ni skoraj ničesar znanega. Edino nekaj vemo iz bakrove dobe in se sluti, da je prišla ovca te dobe z Grškega v Italijo, kjer je slovela zaradi svoje fine volne kot rimska ovca, od kjer je prišla na Špansko ter se je tam kaj razvila v ovčjo pasmo „merino“, ki je danes najslavnejša pasma, kar se tiče finosti in zlahčnosti volne. Zlahčnost merino-ovac pa velja le za volno, ne pa za ostale lastnosti v splošnem.

V slovenskih pokrajinah je bila v starodavnih časih bržkone splošno razširjena le majhna bela ovca, katere pradedji so izhajali menda od šotne ovce, kar se pa ne da dokazati. Ta ovca se še danes nahaja, prevržena (modificirana) po odnošajih svoje sedanje domovine, na južnem pobočju Julijskih Alp (tolminska in bovška ovca), na Krasu, v Istriji, na Dolenjskem in bržkone sega v Hrvaško ter Dalmatinsko primorje, v Hercegovino in Bosno.

Že v zgodovinskih časih je prišla v Alpe severne Italije (Lombardijo) iz Afrike neka izredno velika ovca z visokimi ohlapnimi ušesi, dolgim repom in rdečkasto rjavo volno, ki se danes zove bergamaška ali orjaška planinska ovca (ovis aries dolichura catotis). Ta pasma je takoj prišla v dotiko s padvansko ovco, ki je bela in ima finejšo volno in ki je bila že v starem veku prekržana z rimsko ovco iz dobe bakra. Volna padvanskih ovac je med Slovenci že v srednjem veku kot fina slovela in padvansko suknje je bilo pri nas kot nekaj posebnega čislano. Bergamaška ovca, tako prekržana, je iz svoje nove domovine prodirala preko Obroških Alp v Benečijo in od tam v Karniške Alpe ter v Karavanke, katere sestojni deli so v vzhodu Kamniške in Solčavske Alpe ter hribovje Pece.

V slovenske Karniške Alpe na Koroškem in v Karavanke do njih konca na Štajerskem je prodrla bergamaška ovčja pasma (seveda pomešana in prekržana s padvansko) ter je popolnoma izpodrinila prejšnjo majhno, belo slovensko ovco.

Ukviško ovčje pleme v dolini med Trbižem in Pontabljem, ovčje pleme v gorenjski savski dolini, ovčje pleme na jugu Kamniških planin (osebno v Tuhinju), jezersko pleme na Koroškem in ovčje pleme v hribovju Pece na Koroškem ter v Solčavskih Alpah je torej prevrženo (modificirano) pleme bergamaške ovčje pasme, ali komur to ime ne ugaja, „orjaške alpske ovčje pasme“ (ovis aries dolichura catotis). Vsa tu imenovana plemena so pa danes bolj ali manj z drugimi pasmami prekržana, o čemur ni že doli pišem.

Iz tehniških in gospodarskih razlogov je bila rdečkastorjava volna bergamaške ovčje pasme, prekržane z belo padvansko, nevšečna, zato so za pleme odbirali le bele ovne (mrkače), rdečkasto rjava jagnjeta so šla najprej pod nož in tako se je vršila odbira (selekcija) v smeri, doseči belo ovčjo pasmo ter sporedno izoliranje onih dednih ednot, ki delajo belo volno. To vzrejno delo je podpiralo križanje z drugimi belimi pasmami. Navzlic več stoletnem takem ravnanju se pa vendarle ni posrečilo popolnoma zatreti vladolichnost (dominanco) črne rdečkastorjave barve pri podedovanju in zato se še kar naprej, četudi redkeje, skotevajo črna ali vsaj črno pisana jagnjeta. To dejstvo bodi „memento“ vsem onim, ki hočejo z nekaterimi desetlinami tujih bikov v polsto-

letju stotisočinske kravje črede izprementiti v tujo pasmo, ne glede na zakone podedovanja in one ovire, ki jih delajo ekološke razmere!

Oglejmo si sedaj nekatera plemena ovčje pasme, ki jo imenujemo orjaško planinsko ovčjo pasmo.

Najprej mora biti govor o izvorni bergamaški pasmi, ki je pradedinja vseh ostalih. Ta pasma je bila že v prastarih časih močno prekržana s padvansko-rimsko, v prvi polovici osemnajstega stoletja, vsled takratnih upravičenih smernic pri ovčjereji z merino pasmo po veleposestnikih, in po vladi zedinjene Italije v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja z angleškimi ovčjimi pasmami, kajti že takrat kakor danes pridobiva prednost česana volnena preja napram prejšnji suknjevi volneni preji. Ovce so težke povprečno 70 kg, pitane živali dosežejo do 150 kg. Volne se nastriže od ene ovce $2\frac{1}{2}$ —3 kg. Volna je zelo širokokodrasta, torej gladka, je kakovosti „secunda“ do „quarta“. Sicer je pa bergamaška ovca zelo rastna in izredno mlečna, je skromna glede krme, je utrjena, ker ne pride skoraj leto in dan stalno v hlev, ampak je kar naprej na potu jeseni s planin počasi v gorkejšo lombardsko ravan, kjer se pase pozimi po obširnih strniščih in se pomladi vrača visoko v gole planine. Bergamaška ovca skoteva redno dvojčke (tudi trojčki niso redki), je že kot prvesnica zelo skrbna mati ter vsled svoje obilice mleka odgoji vrlo rastne velike mladiče, ki so tako vzrejeni predpogoj poznejši čvrsti rasti in izredni velikosti.

Ukviško ovčje pleme v dolini med Trbižem in Pontabljem na Koroškem (glavna ovčjerejska občina so Ukve), je veja bergamaške pasme, kakršna je bila ta pred 150 leti. Na povelje cesarice Marije Terezije se je ukviško ovčje pleme sredi osemnajstega stoletja kratak čas križalo z merino-ovcami, ki so prihajale iz cesarske pepinjere Mercopola. Vpliv tega križanja na velikost, rast in vnanjo obliko živali v drugi polovici prejšnjega stoletja ni bil več viden, pač pa je vplival na finost in zlahčnost volne. Seveda so bile živali glede kakovosti volne zelo različne, ker se je lastnost volne, pridobljena od merino-ovac, po Mendolovih podedovalnih zakonih v poznejših rodovih cepila. Na svetovni razstavi leta 1873. na Dunaju je vzbudilo ukviško ovčje pleme izredno pozornost, zato se je v poznejših letih najboljši plemenski material odprodal. Bivša kranjska Kmetijska družba je po naročilu c. kr. kmetijskega ministrstva za izboljšanje ovčjereje kupovala z državno podporo plemenske ovne izključno le v Ukvah, dokler ta podpora ni bila ukinjena.

Ovčje pleme v gorenji Savski dolini na Gorenjskem (v Radovljiskem okraju) je v svojem temelju orjaške planinske pasme, svoječasno malo prekržano z merinoško pasmo, a največ poživljeno z ukviškimi ovni. Ostanek lastnosti prvotne majhne bele ovce je še danes zelo vpliven. Ko se je zopet dajala državna podpora, je bivša c. kr. Kmetijska družba kranjska dajala v to pokrajino izvirne bergamaške ovne, s katerim so se dosegli izborni uspehi, in so bili ovčjerejci z njimi zelo zadovoljni.

Kamniško ovčje pleme, kot veja orjaške planinske ovčje pasme, je doma na južnem pobočju Kamniških Alp, zlasti v Tuhinjski dolini, kjer se je ovčjereja še do danes najbolj obdržala. Tudi semkaj so prišli okoli l. 1735. ovni merinovci. Od l. 1867. naprej je dajala c. kr. Kmetijska družba kranjska za izboljšanje ovčarstva ukviške ovne in ko se je zopet preje ukinjena državna podpora za ovčjerejo pričela dovoljevati, je dajala izvirne

bergamaške ovne. V Tuhinjsko dolino so prišli poleg ovnov celo celi tropi izvernih, čistih bergamaških ovac, na čemer gre velika zasluga Žavbijevi hiši v Tuhinju in Levčevi v Mengšu.

(Konec prihodnjič.)

Svinjski legar.

Vet. Rado Primic.

(Istočasno tudi odgovor na vprašanje št. 31.)

Prejeli smo opis bolezni pri pujskih, iz katerega sklepamo, da so te živali obbolele na svinjskem legarju (tifus oziroma paratífus). Ta bolezen je razmeroma redka, največkrat pa združena s svinjsko kugo. Obole pa navadno le mladi prasički do 4 mesecev, v čemer se razlikuje od kuge. Najrajše se pojavi pri pujskih, katere smo odstavili. Večkrat ne obole vse živali enako močno.

Potek te bolezni je dvojen, kratek ali pa dolgotrajen. V prvem primeru poginejo obbole živali v 4—10 dneh, v drugem pa bolehalo po več tednov, dokler vsled splošne oslabelosti ne poginejo. Sempatje tudi kak bolnik ozdravi, ki je pa le v jezo in žalost prasičerejcu.

Pri hitrem poteku bolezni vidimo pri bolnikih sledeče izpremembe: tek je slab, zaprtje, kateremu sledi driska, blato je svetlo-rumeno, smrdeče, večkrat pomešano s krvjo. Ako živalim merimo telesno toplino, vidimo, da imajo mrzlico, so klavrne in pobite. Očesna sluznica je za spoznanje bolj pordela, trepalnice pa sprijemlje posušen žlem. Proti koncu bolezni se pojavijo na rilcu, ušesih, po trebuhu, na vratu in podprsju višnjevordeče margoze oz. izpremeni koža na teh mestih svojo barvo v višnjevo-rdečo. Kmalu potem živali poginejo.

Če je potek bolezni počasen, se v začetku prvi znaki bolezni prav lahko prezrejo. Najpreje vidimo, da pujski bolj neradi zro in se kar ne razvijajo. Namesto, da bi se popravljali, le hujšajo, po koži pa se jim pokažejo nekake kraste. Slednjič se tudi pri njih pojavi driska, kar jih še bolj oslabi, tako da jih večina pogine, le malo jih zopet okreva.

Ako raztelesimo poginjeno žival, vidimo zlasti v debelem črevu (slepiču, danki) izpremembe, ki so precej podobne izpremembam pri svinjski kugi. Črevesne sluznice so otekle in v njih vidimo poleg drugih izprememb nekrotična (snetiva) mesta — čire.

Povzročitelji te bolezni so mikroskopično majhna živa bitja, ki jih imenujemo bacillus typhi in bacillus paratyphi suis. S to kužnino se živali okužijo po krmi, če je onesnažena z blatom na tej bolezni bolne živali. Obolenje pospešuje nesnaga v hlevu ter prehitro odstavljanje pujskov. Da se obvarujemo te bolezni, pazimo na snago v hlevu in bodimo previdni pri odstavljanju mladičev. Mlade pujske čuvajmo pred prepihom oz. pred mrzlimi hlevi.

Ako pa nam živali le obole, ločimo takoj bolne od zdravih. Hlev dobro razkužimo z apnovim mlekom ter glejmo na kar največjo snago v hlevih. Obolelim živalim je dobro dajati dnevno 3—4 grame kreolina v 3% raztopini ev. s posušeno in zmleto hrastovo skorjo ali taninom, že dolgo hirajoče, prav mršave pa je najbolje pobiti. V zadnjem času se vpeljuje tudi cepljenje proti tej bolezni, kakortudi proti svinjski kugi.

To bolezen je večkrat prav težko razločevati od svinjske kuge. Če obole na opisanih znakih v enem hlevu le mladi prasički, neposredno ali kmalu po odstavljanju, drugi starejši pa ostanejo vsi zdravi, moremo domnevati,

da vlada v hlevu opisana bolezen. Ker posestnik prasičerejca navadno ne bo mogel ločiti te bolezni od svinjske kuge, ki se more po splošnem zakonu za živalske kužne bolezni prijaviti pristojnemu županstvu, zato svetujemo, da se v takih slučajih pokliče pristojnega živinozdravnika, da ugotovi bolezen.

Zakaj so listi naših rastlin ravno zeleni?

Zamislimo si temnico, popolnoma zatemnjeno sobo, in v njenem zidu luknjico, ki skozi njo vpada ozko solnčno žarkovje. To žarkovje združimo v zbiralni leči in ga pustimo skozi trioglasto, stekleno prizmo. Za prizmo postavimo zaslon od bele lepenke, da prestrežemo iz prizme idoče, odklonjeno žarkovje. Kaj vidimo sedaj? Na zaslonu opazimo lepo barvano mavrico, v kateri naše oko razločuje sedem glavnih barv, ki se prelivajo ena v drugo, in sicer v sledeči vrsti: rdeče, oranžno, rumeno, zeleno, svetlomodro, temnomodro in vijoličasto. Ta barvni trak imenujemo spektrum solnčne svetlobe.

Solnčna in vsaka podobna svetloba se imenuje bela svetloba. Steklена prizma razkloni (razdeli) belo solnčno svetlobo v barvne svetlobe, ki jih zovemo tudi spektralne barve. S tem je dokazano, da je bela solnčna svetloba sestavljena iz raznobarnih žarkov. V spektrumu se pa nahajajo še tostran rdeče barve infrardeče, onostran vijoličaste pa ultravijoličaste barve, ki so pa za naše oko nevidne.

Čemu smo to povedali?

V naravi sami se nahajajo tudi druga telesa in snovi, ki imajo del lastnosti, kakor smo jo videli pri stekleni prizmi. In sicer imamo telesa, ki nekatere spektralne barve vpijajo, druge pa propuščajo ali jih odbijajo. Bela telesa odbijajo vse barve, črna jih pa vse vpijajo. Barvo da telesu le ona spektralna barva, ki jo telo odbija ali propuščja, ker samo ta zadene naše oko.

V listih rastlin se nahajajo razen drugih tudi zelena barvila, ki jih s skupnim imenom nazivljemo klorofil ali listno zelenilo. Klorofil ima lastnost in v listih nalogo, da vpija nekatere solnčne barve in jih izpremeni v toploto, ki služi za spajanje ogljikove kisline z vodo in s tem za tvorbo škroba, ki je prvi proizvod asimilacije ali usvajanja. Škrob potrebuje rastlina za gradnjo svojega telesa in za hrano.

Rastline usvajajo ogljikov dvokis (asimilirajo) le v svetlobi, torej navadno podnevu. Svetli zlasti rumeni solnčni žarki pospešujejo usvajanje. — Brez solnca torej ni rastlinske rasti, brez rastlinske hrane pa ni ne ljudi, ne živali; solnce je torej vir vsemu življenju.

Klorofil je, kakor rečeno, zelen, a zelen zato, ker propuščja zeleno spektralno barvo. Nastane pa vprašanje, zakaj je klorofil ravno zelen, ali bolje, zakaj propuščja ravno zeleno barvo, nadalje, katere barve klorofil vpija in zakaj druge barve propuščja?

Klorofil propuščja vse ultravijoličaste in infrardeče barve, ker leži v njih 80% celokupne solnčne toplote. Če bi listi vpili te barve, bi se tako močno ugreli, da bi zgoreli. Klorofil vsrkava samo vidne spektralne barve, a niti teh vseh, ker je njih toplota še vedno prevelika.

Solnčno žarkovje se tekom dneva menja in različno zadeva rastline. Zjutraj in zvečer pada neposredno na nje, preko dneva pa najprej na zemljo in šele odbito žar-

kovje udarja ob rastline. Pravimo, da stoje rastline zjutraj in zvečer v neposredni, čez dan pa v razpršeni svetlobi. V razpršeni solnčni svetlobi izrabljajo rastline največ modro barvo, zeleno pa propuščajo; v neposredni svetlobi, torej zjutraj in zvečer pa vpijajo največ rdečo barvo, azeleno propuščajo, ker je zelena svetloba najmočnejša in najnevarnejša. Ker pa listi propuščajo zeleno barvo, zaraditega se vidijo našemu očesu zeleni.

Iz tega razvidimo, da je zelena barva listu najprimernejša, ker omogočuje zadostno izrabljanje solnčne svetlobe, ne da bi prišla rastlina v nevarnost za svoj obstoj vsled prevelike množine toplote.

Inž. V. Sadar.

Žveplovoapnena ali kalifornijska brozga.

(Josip Zupanc.)

Pred letom sem priporočal proti trsni plesnobi poleg običajnega žveplanja mazanje trt z žveplovoapneno brozgo pred brstenjem trt. Za mazanje se je primešalo 1 litru brozge 2 do 3 litre vode. Ker pa trtna plesnoba lani ni splošno močno nastopila, ni bil učinek tega mazanja povsod, kjer se je vršilo, tako očitno, da bi si lahko vsak uporabnik te brozge ustvaril končno sodbo o uspehu. Moja dosežanja opazovanja v tem oziru pa me itak potrjujejo v mnenju, da je raba žveplovoapnene brozge dober pripomoček k zatiranju trsne plesnobe, kajti opazoval sem po mazanju trt z žveplovoapneno brozgo močno pojemanje plesnobe na takih mestih, kjer se je ta bolezen v prejšnjih letih močno vgnezdila. Nasprotno se je pa na takih gnezdih močno pojavila plesnoba tudi v lanskem, za to bolezen manj ugodnem letu, ako se ni tam uporabljalo nikakega protisredstva.

Slična opazovanja so mi naznanili tudi nekateri vinogradniki, ki so uporabljali žveplovoapneno brozgo.

Svoječasno sem tudi priporočal, da bi bilo umestno za poskušnjo škropiti z žveplovoapneno brozgo trte tudi v poletnem času.

Tozadevno mi poroča vinogradni oskrbnik g. Zorjan iz Opeke na Hrvaškem sledeče:

„Žveplovoapneno brozgo sem dobil od tvrdke A. Jurca iz Ptuja. Rabil sem jo pa poleti za škropljenje proti oidiju. Takoj po cvetju sem za poskušnjo poškropil 10 trsov od vsake vrste, da se prepričam, ako ni ta tekočina premočna. Vzel sem na 1 liter brozge 30 litrov vode. Na portugalki, silvancu in žlahtnini so se mladi listki in mladice po tem poskusu malo osmodili in tudi slabše razvite jagode so trpele. Nasprotno se pa na jagodah, ki so bile debelejšje in bolj razvite, ni opazilo nobene škode. Za nekaj dni se tudi na poškodovanih listih in vejah ni poznalo poškodb, le na jagodah so ostale neke črne pike, ki so pa pri poznejšem razvitku izginile, ne da bi povzročile kako škodo.

Ko so se pozneje pokazali prvi znaki oidija, sem škropil z žveplovoapneno brozgo (1 liter na 30 litrov vode). Tej tekočini pa sem dodal še 1—1½ kg čistega ugašenega apna.

Opazil nisem nikjer, da bi se listi ali jagode osmodili ter sem pozneje, ko so postale jagode debelejšje in listi starejši, uporabil na 1 liter brozge 25 litrov vode.

Z uspehom sem bil popolnoma zadovoljen. Ako bi ne bili rabili te brozge, bi tudi lansko leto, čeravno je bilo sušno, trpeli veliko škodo po oidiju, ker so v vinogradih takorekoč gnezda, ki se bodo dala šele po letih iztrebiti. Po mojem mnenju je žveplovoapnena brozga dosedaj za

škropljenje proti oidiju najboljše sredstvo, posebno ako je moko poletje in ni mogoče žveplati. Priporočal bi, da bi se v bodoče tej brozgi obračala večja pozornost, posebno ker se delavci za puhanje z žveplom tudi za drag denar težko dobe. Ako pa je mokrotno poletje, je žveplanje ovirano in brezplavno.“ Tako g. Zorjan.

Četudi se na podlagi Zorjanovih uspehov še ne da ravno izreči končno veljavne sodbe o vrednosti žveplovoapnene brozge, vendar dosedanje izkušnje upravičujejo priporočilo k nadaljnjim tozadevnim poskusom.

Škropiti pa se ne sme v prevročem dnevnem času, ker je žveplovoapnena brozga precej jedka. Tudi je na vsak način priporočljivo za poskus prvotno poškropiti le par trsov, da se vidi učinek tekočine, kakor je to tudi g. Zorjan storil. Če se vidi, da je mešanica prejedka, ji je doliti nekoliko vode.

Žveplovoapneno brozgo izdeluje tudi letos tvrdka A. Jurca v Ptuj, ki pošilja interesentom navodila o uporabi žveplovoapnene brozge brezplačno.

Ljubljanski velesejm 1922. in vinogradniki.

Kakor se je že poročalo, se vrši letošnja prirediteljev velesejma v Ljubljani od dne 2.—11. septembra. „Urad Ljubljanskega velikega sejma“ je že začel razpošiljati sejske rede in prijavnice ter določil kot prijavni rok za razstavljalce 15. april t. l. V primeru, da se hoče kdo letos udeležiti kot razstavljalca te prireditve, je v njegovem interesu, da takoj naznani svoj naslov temu uradu, da se mu določi vse potrebne tiskovine za prijavo. Urad Ljubljanskega velikega sejma posluje stalno v svojih uradnih prostorih na sejmšču ob Gosposvetski cesti in je v slučaju informacij interesentom vedno na razpolaganje.

Ker Kmetijska družba letos ne bo nastopila kot razstavljalca, se priporoča našim vinogradnikom, da se naj obrnejo na Vinarski in sadjarski odsek v Mariboru ali pa da samostojno razstavijo svoj pridelek. Če posameznik tega ne zmore, se naj združi po več vinogradnikov skupaj, ki naj tvorijo svojo skupino. Morda prevzamejo nekatere podružnice, zadrage ali kmetijska društva to akcijo za posamezne okoliše v svoje roke. Kmetijska družba je pripravljena po možnosti podpirati vsako tako akcijo. Odgovornosti glede izvedbe razstave pa ne more prevzeti. S potrebnimi pojasnili bo pa vsakemu rada postregla. Na željo se določi tudi sejski red in prijavnico.

Poziv vsem vinogradnikom SHS!

Pravila za ustanovitev velike organizacije vinogradnikov so dotiskana in so na razpolaganje vsem interesentom proti vpošiljavi 1 dinarja v znamkah pri podpisani „Glavni zvezi jugoslovenskih vinogradnikov v Mariboru“.

„Vinogradniki! Kakor vsem stanovom, je treba tudi nam, velike, močne organizacije; treba je tudi nam zastopstva in vodstva, da si zagotovimo naš obstoj! Ne dajmo se od trenutnih, na videz dobrih vinskih cen prevarati! Ne držimo rok križem in ne čakajmo, da nas zaloti usoda nepripravljene! Pomislimo, da pridelamo v normalnih časih več vina, nego ga sami potrebujemo in da moramo skrbeti za izvoz nadprodukcije! Pomislimo nadalje, da Italija, Madžarska in druge prijateljske in neprijateljske vinorodne države komaj čakajo rednih trgovskih odnošajev z nami, da preplavijo naš vinski trg s svojimi vini, ki jih vsled ugodnejših klimatičnih in drugih razmer veliko ceneje producirajo! Omogočitev izvoza na-

ših vin in prepoved uvoza tujih vin sta gotovo dve vprašanji, od katerih je nadaljnji obstoj našega vinarstva v največji meri odvisen!

Kdo naj štiti naše interese pri trgovinskih pogajanjih, če smo raztreseni in eden za drugega ne vemo? Kdo naj vpliva na vlado, da ne pripusti uvoza tujih vin? Kdo jo naj pouči, da bi bila naša propast, če se izvoza našega vina ne omogoči in uvoz tujega ne prepove, oziroma ne zabrani? Vse to moremo le mi sami, oziroma naš zastopnik, „Glavni Savez Jugoslovanskih Vinogradara“, če se strnemo v močne vrste, ki stoje za njim in tvorijo neprodirljivo falango do najzadnjega sela v državi, kjer žive vinogradniki. Zatorej, vinogradniki, organizirajmo se! Ustanovimo si v vseh vinorodnih krajih svoja krajevna vinarska društva! Vsa krajevna vinarska društva ene pokrajine se strnejo v pokrajinsko zvezo vinogradnikov in vse pokrajinske zveze vinogradnikov tvorijo glavno zvezo vinogradnikov („Glavni Savez Jugoslovanskih vinogradara“), ki je eksekutivni organ organizacije in zastopnik naših interesov napram vladi in vsem javnim faktorjem.

Pa to še ni vse! Vsled nastalih novih razmer, se mora tudi naše vinarstvo, če hoče obstati, temeljito preorientirati. Treba bo preustrojiti naše vinarstvo malodane v vseh pokrajinah in ga postaviti na čisto drugo stališče, nego ga je zavzemalo pred svetovno vojno. Da se ta preustroj pravilno izvrši, je nam treba enotnega postopanja, razdelitev vlog in dela, kratkomalo vodstva v celi akciji. In tudi na tem polju je „Glavna Zveza Vinogradnikov“ poklicana, da igra najvažnejšo vlogo. Zatorej, vinogradniki, podpirajmo to zvezo! Vstopimo v njene vrste in ustvarimo si organizacijo, ki nas bo ščitila in vodila in ki nas bo v najkrajšem času dovedla do zaželenega uspeha!“

Maribor, meseca februarja 1922.

Privremeni odbor

Glavnog Saveza Jugoslovanskih Vinogradara:

Anton Puklavec, vinarski ravnatelj v Mariboru, predsednik;

Paja Todorović, načelnik Ministarstva Poljoprivrede, Beograd,

Milan Hrčić, gospodarski svetnik, Zagreb, podpredsednika;

Bohuslav Skalicky, kmetijski svetnik, Novo mesto, glavni tajnik, obenem tajnik za Slovenijo;

Milutin Stojanović, inspektor Ministarstva Poljoprivrede, Beograd, tajnik za Srbijo;

Gustav Erber, ravnatelj kr. vinogradarske i voćarske škole, Ilok, tajnik za Hrvatsko in Slavonijo;

Mihajlo Hol, vinogradarski nadzornik v Beli Crkvi, tajnik za Vojvodino;

Ljubomir Stjepanović, privredni nadsavjetnik, Sarajevo, tajnik za Bosno i Hercegovino;

Stanko Ožanić, gospodarski svetnik, Split, tajnik za Dalmacijo;

Pavao Cesar, potni učitelj vinogradarstva in sadjarstva, Samobor, blagajnik;

Josip Kolenc, ravnatelj zadruge hrvatskih vinogradara, Zagreb,

Jakov Peršić, vinogradar, Stari Kastel kod Trogira, Milan Tomić, inšpektor vinogradarstva, Mostar,

Boško Bošković, sekretar Ministarstva Poljoprivrede, Beograd,

Mitar Klicin, vinogradar, Novi Sad,

Lovro Petovar, vinogradar, Ivanjkovci pri Ormožu, odborniki.

KMET. ŠOLSKI VESTNIK.

Kmetijski učni tečaj se na drž. vinarski in sadjarski šoli v Mariboru ne morejo redno vršiti, ker primanjkuje sredstev za to. Da bi se pa vseeno kar mogoče zadostilo najnujnejšim zadevnim potrebam naših kmetovalcev, zlasti vinogradarjev in sadjarjev, dovoljuje ravnateljstvo pravim zanimancem (kmetom, kmetiskim sinovom, viničarjem itd.) obisk šole ob najvažnejših praktičnih delih v zavodovih nasadih (v vinogradu, trsnici, sadonosnikih, drevesnicah, na vrtu itd.), za kar zadostuje prijava z dopisnico, na kateri se naznači stroka, za katero se dotičnik zanima, in njega točni naslov. Na pr. sedaj se vrše ob ugodnem vremenu trtna rez, grobanje v starejših nasadih za izpolnitev praznih mest, snaženje in pomlajevanje sadnih dreves, oskrba drevesnice, naprava gnojakov i. dr. K pozneje se vršečim delom se priglasienci pozovejo pismeno. S seboj morajo prinesiti potrebno orodje (škarje, nož, po možnosti žagico). Stanovanje in hrano si mora vsakdo sam priskrbeti izven zavoda. V mnogih slučajih bo koristno že tudi samo enodnevno praktično sodelo pod strokovnim vodstvom, kateremu se mora glede reda in dela vsakdo brezpogojno podvreči.

Absolventi Kmetijske šole na Grmu. Pogostoma se sliši, da se večina absolventov kmetijskih šol izneveri svojemu poklicu in se je grmski šoli čisto očitalo, da vzgaja le žandarje in financarje. Poizvedbe, ki so se pravkar vršile, so pokazale, da so to le klevete. V zadnjem desetletju je dovršilo kmetijsko šolo na Grmu 201 učencev. O šestnajstih se ni moglo poizvedeti, kakšen poklic so si izbrali. Glede ostalih 185 se je poizvedelo, da se jih peča s kmetijstvom 157, toraj 85%. Od teh je v državni kmetijski službi 10 absolventov (5%), in sicer skoraj polovica izven mej Slovenije, 7 (4%) jih je v privatni kmetijski službi, tudi skoraj polovica izven Slovenije, ostalih 7 se pa še nadalje šola na zavodu. Vseh ostalih 133 absolventov, torej 72% se peča s kmetijstvom na domačem posestvu in so mnogi znani kot marljivi gospodarji in pospeševalji kmetijskega napredka. Od ostalih 20 absolventov jih je umrlo 19, in sicer, razen dveh, vsi v vojni, eden se pogreša, eden je zblaznel, eden je vojak, eden v državni službi kot okrajni tajnik, eden v privatni službi v Beogradu in štirje so odšli v Ameriko. Te številke govore dovolj jasno, kako velikega pomena so naše kmetijske šole za kmetijski napredek v naši domovini in da vršijo v polni meri svojo važno kulturno nalogo.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Podrobna navodila k vprašanjem glej 1. številko.

Vprašanje 28. Imam tri leta staro kobilo, ki jo pogosto napada kôlika. Kobila ima v svojem blatu gliste, ki bodo najbrže vzrok tej bolezni. **Kako odpravim gliste pri konju?** (F. K. v Z.)

Odgovor: Konjske gliste so belorumenkaste, okrogle in proti koncu ožje. Posamezne gliste ne škodujejo, če se pa razmnože, povročajo motenje prebavljanja, napravljajo vnetje črev, drisko, kôlika in druge bolezni. Glistavost deženemo šele tedaj, če opazimo v blatu živali gliste. Glistavost pri konju odpravimo na ta način, da dajemo take snovi, ki jih gliste ne marajo. Primerna taka domača zdravila so vsa ona krmila, ki imajo v sebi veliko sladkorja, ker je sladkor glistam neprijeten. Taka sredstva so sladkor sam, korenje, sladkorna pesa, sladkorna močna krmila in druga sladkorna krmila. Če pa hočete z drugimi hitreje učinkujočimi zdravili pregnati gliste, se obrnite na živinozdravnika, ki Vam da recept in natančno navodilo, kako uporabljati zdravilo.

Vprašanje 29. Kako napravim dobro lepilo za šipe, ki ne sme imeti neprijetnega vonja za čebele? (I. L. v P.)

Odgovor: Navadno lepilo za šipe se pripravlja iz krede in pokosta (firneža), kateremu se doda še svinčene beli. Ker pa

iz pokosta izhlapeva neprijeten vonj, ki čebelam ne prija, je vzeti namesto tega navaden mizarški klej. V petdesetih delih vode se razkuha en del kleja ter meša da postane vsa tekočina enakomerna. Tej tekočini je primešati polagoma toliko mavca (gipsa), da nastane poltekoča gmota, ki se pa mora takoj porabiti. Če se ta gmota ohladi, postane trda in nerabna, vsled tega jo je vsakokrat napraviti le toliko, kolikor se je more hitro uporabiti.

Vprašanje 30. Kako se napravi dobra maža za čevlje, da vlaga ne prodre obuvala in noge obvaruje pred mokroto, četudi se hodi po snegu? (I. L. v P.)

Odgovor: Mažo za čevlje, ki vsaj deloma obvaruje obuvala pred mokroto se napravi na sledeči način: Vzame se pol litra lanenega olja, 30 gramov ribje masti (če te ni dobiti, navadne masti ali loja, toda neslanega), 50 gramov rumenega voska, 30 gramov smole in 30 gramov terpentinovnega olja. Vse to se raztopi v loncu nad slabim ognjem, pri čemur se mora zelo paziti, da se ta mešanica ne vname. Pri raztapljanju se mora neprestano mešati, pa tudi še potem, ko se jo je vzelo raz ognj, dokler se primerno ne ohladi. S to mažo je temeljito namazati čevlje in jih postaviti na tople kraj, da se maščoba dobro zavleče v usnje. Tako namazani čevlji so zelo odporni proti vlagi in noge v njih so vedno tople. Naravno pa je, da učinek tudi te maže ne more trajati večno. Če se bo dan za dnem, ali pa od jutra do večera hodilo po vlagi, po snegu, po rosi, po vodi, bo slednjič voda tudi tako namazane čevlje prodrla ter prišla do nog.

Vprašanje 31. Moja svinja je jeseni povrgla šest mladičev. Dokler so sesali, so se ugodno razvijali. Ko sem jih pa odstavil in jih začel krmiti (dajal sem jim ovsu in pozneje korenja), so ošibeli in eden za drugim poginili. Začetkom jim je otekel vrat, potem glava. Po nogah in nekateri po trebuhu so dobili kraste. Ko sem mrtve preiskal, sem našel na črevesu, imenovanem „kot“ precej kakor fižol velikih rdečkastih gob, ponekod celo v grozdih. Svinja je ostala zdrava in je zopet breja. **Katera bolezen je napadla pujske?** Kako se te bolezni ubranim spomladi pri zopetni storitvi? (K. P. v Sv. L. na P.)

Odgovor: Opisana bolezen pri pujskih se imenuje **svinjski tifus** ali **paratifus**, se razločuje od svinske kuge posebno v tem, da navadno napada le pujske do štirih mesecev starosti. Več o tem čitajte v današnji številki članek na strani 43. „**Tifus ali paratifus pri pujskih**“.

Vprašanje 32. Sosedova štiriletna kobilica boleha že od jeseni, ne da bi se moglo dognati vzroka tej bolezni. V začetku je imela podleden jezik in ranjene čeljusti, pozneje se ji je naredila med čeljustmi pri jabolku bula, ki se je zgnojila. Še preje se ji je pa iz nosnic in gobca močno vtila kri. Slinila in penila se je vedno in krma se ji je vračala skozi gobec, ker je najbrže ni mogla pogoltniti. Slini in peni se še vedno, iz gobca se ji cedi še vedno gnoj, žre le težko. V začetku je močno shujšala, sedaj je videti malo boljša. Ta bolezen trpi že skoraj štiri mesece. **Kako zdravim smolikavost pri konju?** (L. V. v St.)

Odgovor: Sosedova kobilica ima **smoliko**, ki je največkrat nalezljiva bolezen, vsled tega ne postavljajte zdravih konj v isti hlev z bolnim, ker obstoji nevarnost, da jo nalezijo. Več o tej bolezni čitajte v današnjem „Konjerejcu“ na strani 49. članek „**Smolika pri konjih**“.

Vprašanje 33. Vsako leto proti spomladi se moji goveji živini začnejo zobje majati. Živina začne krmo puščati, slabo žre in nerada pije. Majanje zob se pojavlja pri vsej živini. **Kako zdravim pri goveji živini majave zobe?** (L. V. v St.)

Odgovor: Splošno stoje prednji zobje pri govedu bolj slabo v čeljustih in se vedno nekoliko majejo. Posebno močno se majajo mlečni zobje, preden jih živina izvrže. Tak pojav pri govedu je čisto naraven. Majanje zob postane šele takrat resnejše, če živini povzroča bolečine v čeljustih, vsled česar ži-

vinče slabše in s težavo žre, pašo zamuje, površno prežvekuje ali pa sploh s preževanjem preneha. Krma prihaja vsled tega nezadostno pripravljena v prebavila, kar povzroča razne želodčne in črevesne bolezni in hujšanje živali. Tako se majanje zob razvije v pravo in včasih resno bolezen. Marsikdaj si ne moremo prav razlagati, kaj je vzrok temu pojavu. Med vzroke, ki povzročajo tako bolezensko majanje zob, štejemo sledeče: pomanjkanje rudninskih snovi v krmi, posebno apna, obolenje zobnih predelkov v čeljustih, vnetje dlesna, zobni kamen. Če nam živina za tem oboli, ji pomagamo na ta način, da večkrat pritismemo omajane zobe v čeljust, dlesno s prsti stiskamo, gobec pa izpiramo z vodo, v kateri smo kuhali hrastovo skorjo, ježice ali šiške; dobra je tudi galunova voda, jesihova voda s soljo ($\frac{1}{8}$ jesiha in 1 žlica soli na 1 liter vode), tudi razredčen jesih z vodo 1:10, takisto pelinov ali žajbljev čaj. Bolno živinče pa krmimo z mehko krmo, poleti z mlado travo, pozimi ji pa skuhamo repo, korenje ali krompir z otrobovo vodo ali lanenim semenom itd. Voda za napajanje pa bodi mlačna ali vsaj postana. Da živinče lažje in boljše prebavlja pridenimo krmu ali vodi malo kuhinjske ali pa grenke soli.

Vet. R. Primic.

Vprašanje 34. Kje izhaja „Slovenski sadjar“? Koliko stane naročnina za tekoče leto, v kakšnem razdobju izhaja in kako je nasloviti naročilo? (I. M. v K.)

Odgovor: „Slovenski Sadjar“ je glasilo „Sadjarskega društva za Slovenijo“, ki ima svoj sedež v Celju. List izhaja mesečno, urejuje ga g. M. Humek, višji sadjarski nadzornik, in stane celoletno 10 dinarjev (40 K). Naročilo naslovite na „Slovenskega Sadjarja“ v Ljubljani, ali pa na „Sadjarsko društvo za Slovenijo v Celju“, in s tem postanete istočasno ud tega društva.

Vprašanje 35. Kako in kje naj shranim prekajeno svinjsko meso, da bo tudi poleti ostalo dobro in nepokvarjeno? (E. P. v R.)

Odgovor: Prekajeno meso je čez leto najbolje hraniti v kaki hladni, temni, zračni in suhi shrambi. Če je meso dobro osoljeno in zadostno prekajeno, se v njem ne zarede tako lahko črvi in plesnoba. Vendar je priporočati proti tem škodljivcem še sledeči način obrabe: Vsak kos je posebej zaviti v navaden časnikarski papir, ga položiti v zaboj s pepelom, tako da je okoliinokoli obdan s pepelom. Na ta način ostane meso nepokvarjeno in suho.

Vprašanje 36. Imam nezakonskega otroka, za katerega sem svoječasno založil znatno vsoto, toda mati sedaj iznova zahteva še večje plačilo ter mi preti s tožbo. Ali imajo nezakonske matere navzlic poravnavi pravico vedno več zahtevati za preskrbo otroka in kako prde, da so pri nas take vedno ponavljajoče se terjatve dovoljene, dočim v Srbiji tega ni? (J. T. v L.)

Odgovor: Vsi zakoni v naši državi še niso zenačeni in dokler tega ni, veljajo pri nas stari zakonski predpisi bivše Avstrije. Poravnava z nezakonsko materjo sploh ni veljavna, ampak le poravnava pred sodiščem z varuhom otroka. Po novi izprembe državlanskega zakonika, ki je med vojno izšla, more biti varuh otroka tudi mati sama, ki pa mora dobiti s varuha. Ako ste se tudi z varuhom otroka veljavno poravnali in je poravnava sodišče potrdilo, ima vsled današnje draginje varuh otroka vendarle pravico naknadno izposlovati višji prispevek za vzgojo otroka, in sicer do takrat, dokler se otrok ne more sam preživljati. V to svrhu ni potrebna nikaka tožba, ampak sodišče ima pravico proti očetu na zahtevo varuha izvensporno postopati, t.j. ga pozvati, da današnjim razmeram primerno zviša preskrbovalnino za nezakonskega otroka.

Vprašanje 37. Ker mi bo letos za krmljenje živine primanjkovalo zelene piče in je ozimna rž bolj slabo porastla,

vprašam, ako priporočate setev domače detelje med ozimno rž? Koliko, kdaj in kako naj deteljo dosejem? (P. K. v B.)

Odgovor: Spomladansko dosetev domače detelje v slabo porastlo rž Vam vsekako priporočamo. Setev izvršite meseca marca, najkasneje v pričetku aprila. Ako je zemlja zelo suha, jo takoj po setvi detelje narahlo pobranajte, dočim to delo v mokri zemlji odpade. Domača detelja donaša v istem letu jeseni še eno košnjo ali izvrstno pašo za krave-molznice. Na 1 ha posetvene ploskve vzemite 12—15 kg domače detelje. Jako je priporočljiva za tako dosetev tudi inkarnatka. P—j.

KMETIJSKE NOVICE.

Zastopstvo Delegacije proizvajalcev čiljskega solitra za Slovenijo razpošilja kmetovalcem brezplačno navodila o umetnih gnojilih, kakor so opisana v 3. številki „Kmetovalca“ t. l. Uvedla bo tudi poskuse z umetnimi gnojili, v katero svrhu bo brezplačno dala na razpolaganje majhne količine umetnih gnojil pod pogojem, da bodo kmetovalci poročali o doseženih uspehih z istimi. Naloga Delegacije je, da daje vsem kmetovalcem v naši kraljevini navodila o pravilni uporabi vseh vrst umetnih gnojil, a posebno onega, ki je našim zemljam najbolj potrebno, to je dušičnato gnojilo. Delegacija se ne bo bavila z nikako trgovino umetnih gnojil, pač pa bo delala na to, da se bodo ta dobivala z zajamčenimi odstotki in po primernih cenah. Širjenje ideje za uporabo umetnih gnojil se bo vršilo vedno in izključno na poučno-gospodarski podlagi: dati zemlji ono, kar ji je potrebno, kar se ne samo izplača, temveč donaša tudi koristi. Če delujemo na ta način, bo imela uporaba umetnih gnojil zmisel in uspeh, in bo donašala take plodove, kakor jih donaša v naprednejših deželah.

Oddaja zaroda postrvi. V svrhu regeneracije ribjih voda in povzdige ribarstva v Sloveniji bo Pokrajinska uprava, oddelek za kmetijstvo, tudi letos oddajal postrvi zarod iz ribjega vališča na Bledu, ko postane sposoben za izpuščanje v proste vode. Cena 35 din. za 1000 zaroda loco Bled. — Ker je množina zaroda omejena, sprejema oddelek za kmetijstvo naročila samo do 30. marca 1921.

Sajenje tobaka v Sloveniji l. 1922. Uprava Državnih Monopolov je za leto 1922. odobrila sajenje tobaka v Sloveniji v okrajnih glavarstvih: Celje, Ljutomer, Maribor, Ptuj, Dolnja Lendava in Murska Sobota. Odkupne cene so nasproti lanskim povišane za povprek 50 odstotkov in so v posameznostih razvidne iz oglasov, ki se dne doli dopošljejo občinam, katerih se tiče. Županstva v gori navedenih glavarstvih bodo prejemala prijave za gojenje do 31. marca 1922. Oblasna Monopolska Direkcija v Ljubljani, v mesecu marcu 1922.

Izpremembe v kmetijsko-strokovnem uradništvu. Za kmetijsko-strokovne uradnike so imenovali in obenem s posli pomočnika okrajnega ekonomista poverjeni: Ivo Medik za okrajno glavarstvo v Črnomlju, Josip Kovačič za okrajno glavarstvo v Kamniku, Alojzij Matjašič za okrajno glavarstvo v Logatcu, Franc Jelovšek za okrajno glavarstvo v Kranju in Radovljici s sedežem v Kranju in Gabriel Ambrož za okrajno glavarstvo v Krškem.

Posli okrajnih ekonomov so poverjeni: Francu Wernigu, strokovnemu učitelju na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru, za okrajno glavarstvo v Slovenjgradcu in na Prevaljah s sedežem v Slovenjgradcu; Francu Kafolu, strokovnemu učitelju na Kmetijski šoli na Grmu, za okrajno glavarstvo v Novem mestu; Francu Vojski, kmetijskemu potovalnemu učitelju v Beltincih, za okrajno glavarstvo v Murski Soboti.

Posli okrajnega ekonomista so začasno poverjeni: Francu Goričanu, višjemu sadjarskemu nadzorniku, za okrajno glavarstvo v Celju, in Francu Gombaču, višjemu kle-

tarskemu nadzorniku, za okrajno glavarstvo v Ljubljani.

Posli pomočnika okrajnega ekonomista so poverjeni: Francu Virantu, vinarskemu instruktorju v Brežicah, za okrajno glavarstvo v Brežicah; Francu Stambergerju, višjemu vinarskemu instruktorju v Šmarju pri Jelšah, za okrajno glavarstvo v Konjicah.

Za strokovnega učitelja na Kmetijski šoli na Grmu je imenovan Franc Simončič.

Za asistenta je imenovan Ivan Kosi ter dodeljen v službovanje vinarskemu nadzorništvu v Mariboru.

Odojevanje telet, spisal Milodar Zečević. Ta knjižica je izšla v Beogradu ter vsebuje v kratkih obrisih odgoj telet do njih uporabe kot dorasla živina za meso, mleko in delo. V prvem odstavku opisuje odgoj telet vobče; v drugem odstavku odgoj telet za meso, za delo in potem telet, ki imajo postati dobre krave-molznice. Posebej navaja še lastnosti mlečne živine, živine za delo in živine za meso. Knjižica je tiskana v cirilici in stane 3 dinarje. Dobi se pri Kmetijski družbi. Priporočamo vsem onim živinorejcem, ki znajo čitati cirilico, da si nabavijo to brošuro, ki jim bo pri živinoreji mnogo koristila.

Laneno seme za pomladansko setev. Gospod Anton Sinkovic, tvorničar v Grosupljem na Dolenjskem, je ustanovil terilnico in predilnico za lan. Da za svoj obrat dobi tudi dobro blago, si je ta tvorničar priskrbel prvovrstno že aklimatizirano laneno seme za pomladansko setev. Tisti kmetovalci, ki se za to seme zanimajo, naj se obrnejo naravnost na imenovano tvrdko.

Nabava plemenskih merjaščkov bo letošnje leto omogočena na ta način, da se je zavezalo nekaj naših domačih najboljših svinjerejcev, vzgojiti od dobrih svinj primerno število merjaščkov. Ti merjaščki se bodo oddajali v starosti treh do petih mesecev zanesljivim naročnikom. Ker je pri svinjereji osveženje krvi skoro brez izjeme povsod silno potrebno, da ne zaidemo predaleč v krvno sorodstvo, bi bilo želeti, da se naročniki pridno priklašajo. Poudarjamo, da so merjaščki iz domačih rej, zdrave, čvrste in utrjene živali, kar je glavno; previsoko letečih želj glede pitalnosti in zunanjih oblik bi zaenkrat ne bilo mogoče izpolniti in bo ta možnost rastle z izpopolnjevanjem naših, domačih vzrejalnišč. Prepričani smo, da bo tako osveženje krvi prineslo našim svinjerejem obilo koristi.

Prošnjam se lahko v kratkem ugodi. Opozarjamo na razglas med Uradnimi vestmi v „Kmetovalcu“.

Zk.

Nabava plemenskih ovnov (mrkačev) jezerske in solčavske pasme se bo nadaljevala. Ovčjereji, ki želijo osveženja krvi v svojih čredah, ali ki želijo izboljšati svoje črede, naj se pridno priklašajo. Opozarjamo na razglas med Uradnimi vestmi „Kmetovalca“.

Uspehi paše na Robežu v letu 1921. Kakor vsako leto so se tudi pretečeno leto nakupili na pomlad po deželi čisto-krvni mladi bički v starosti 10—12 mesecev z namenom, da se vzgojijo na pašniškem posestvu Robež za pleme in na jesen oddajo živinorejcem kot godni plemenjaki.

V pretečenem letu se je paslo na Robežu 19 bikov, dva volička in 10 ovac. Prirastek v čisti pašni dobi od 1. junija do 21. novembra p. l. je znašal pri govedu skupno 1600 kg, torej na glavo povprečno okoli 76 kg. Najvišji prirastek je dosegel montafonski bikec št. X., ki je pridobil na teži 125 kg, najmanjšega pa montafonski bikec št. V., ki je prirastel samo za 37 kg.

Dnevni prirastek je znašal povprečno pri živali 48 dkg, torej skoraj pol kilograma.

Pripomniti je treba, da se uspeh paše pokaže že v prihodnji zimi, ker se pašne živali razvijajo jako ugodno. Poroča se nam, da so bikli, ki so bili oddani z Robeža meseca novembra, pridobili do licencovanja v mesecu majniku povprečno 120 do 180 kg na teži.

Živinorejci se opozarjajo, da bo oddelek za kmetijstvo na pomlad nakupoval od dobrih rejcev čistokrvne bičke, ki se bodo na Robežu odgojili in trpežne plemenjake. Zk.

Nakup plemenske živine za Črno goro v letu 1921., ki se je po odredbi kmetijskega ministra izvršil v Sloveniji, je imel sledeči uspeh.

Nakupilo se je v celem:

34 bikov,	268 junic in 22 krav,	skupaj 324 glav goveje živine,
6 merjascev in 146 svinjic,	..	152 komadov prasičev,
24 merkačev in 100 ovac,	..	124 .. ovac,
25 petelinov in 158 kur	..	283 .. kuretnine
in 2 plemenska žrebca.		

Na željo črnogorskega delegata se je nakupovala to leto goveja živina sive in pšenične pasme. V svrhu poskusa se je nabavilo tudi 30 glav bohinske živine, ki se je poslala v najbolj planinske kraje v Črni gori in Srbiji.

Ovce so bile nakupljene na Jezerskem, na vrelcu glasovite jezerske pasme, iz katere se je pred vojno regenerirala ovčjereja v skoro celem vzhodnoalpskem teritoriju.

Kure so večinoma rjave „štajerke“, le nekaj belih radvanjskih se je za poskus pridjalo.

V svrhu lažjega nakupa goved, svinj in ovac so bili razpisani plemenski sejmi, na katerih je vsak živinorejec sam z nakupno komisijo sklenil kupčijo. Takí plemenski sejmi so se vršili v Velikih Laščah, Grosupljem, Veliki Loki, Planini pri Sevnici, Št. Jurju ob j. žel., Brežicah, Sevnici, Laškem, Mokronogu, na Jezerskem in v Bohinju. Najlepša živina in tudi v zadostnem številu je bila prignana na plemenske sejme v Velikih Laščah, Veliki Loki, Št. Jurju ob j. žel. in Planini pri Sevnici.

Z vsakim plemenskim sejemom je bil združen živinorejski pouk, pri katerem je živinorejski nadzornik Zidanšek opozarjal živinorejce, v kakšnem zmislu naj delajo na izpopolnitvi svojih domačih ali udomačenih pasem, če hočemo vzdržati konkurenco s tujo živino in obdržati dobro ime kot vzrejevalci plemenske živine.

S cenami so bili živinorejci zadovoljni. Upajmo, da bo ta prireditev vplivala blagodejno na naše živinorejce, da črpajo iz nje nove pobude za podrobno delo pravičnega plemenskega odbiranja v živinoreji, osobito pa, da bo vplivala v tem zmislu, da si bodo v prihodnosti skušali poskrbeti živinorejci res prvovrstnih plemenjakov, ker od uporabe dobrega plemenjaka odvisi v veliki meri prihodnost te važne gospodarske panoge!

Zk.

URADNE VESTI.

Kazalo za „Kmetovalca“ 1921. leto je izšlo in se je doposlalo vsem onim, ki so ga dosedaj naročili. Ostalo je pa še nekaj izvodov, ki se dopošljejo brezplačno tistim udom, ki se zanj oglašijo. Nujno bi bilo priporočati vsem udom, da hranijo posamezne številke „Kmetovalca“ do konci leta, kajti v celih letnikih dobijo s pomočjo „Kazala“ odgovore na marsikatero vprašanje, ki nastane pri kmetijskem gospodarstvu. Iz člankov črpajo nauke za umno gospodarstvo. Torej hranite „Kmetovalca“ in ga marljivo čitajte!

RAZGLAS

glede oddaje subvencijskih merjascev.

Kmetijska družba za Slovenijo namerava tudi letos, v kolikor bodo dovoljevala drž. sredstva, posredovati pri nabavi dobrih plem. merjascev. Merjaški se bodo nakupovali pri najboljših domačih svinjerejih v starosti približno 3 do 5 mesecev. Oddajali se bodo s popustom do največ polovične nakupne cene. Prevozní stroški se ne vštejejo v račun naročnika, ampak jih plača Kmetijska družba.

Prošnje je vlagati pri pristojni občini ali kmetijski podružnici. Istočasno je vposlati Kmetijski družbi varščino v znesku 100 dinarjev z navedbo namena.

Prosilce se mora zavezati, da bo merjasca pravilno oskrboval, skoke vpisoval v spušalni zapisnik in merjasca pripušal proti zmerni skočnini.

Jamstvena doba traja do izpolnjenega drugega leta, to se pravi, po tem času preide merjasec v polno last prasičerejca.

V enem kraju se zamore postaviti le en merjasec; izjemoma se dovolita dva ali več, če pristojna kmetijska podružnica potrdi potrebo.

Vsi pogoji so razvidni iz zaveznih pisem, ki se dobivajo in naročajo pri Kmetijski družbi v Ljubljani, kamor se naj tudi vpošiljajo prijave do 15. aprila t. l.

Glavni odbor Kmetijske družbe za Slovenijo.

RAZGLAS

glede oddaje subvencijskih plemenskih ovnov (mrkačov) jezersko-solčavske pasme.

V kolikor bodo dopuščali državni prispevki, se bodo letos oddajali subvencijski plemenski ovni onim proslcem, ki vpošljejo varščino v znesku 50 dinarjev. Oddajali se bodo s popustom do največ polovične nakupne cene. Prevozne stroške plača družba.

Prosilce se mora zavezati, da bo prevzeto žival dobro krmil in oskrboval in dajal ovna (mrkača) proti mali odškodnini tudi sosednjim rejam za pleme na razpolago.

Jamstvena doba traja dve leti od dneva prevzema, nakar preide žival v polno last prevzemnika.

Prošnje je vlagati potom pristojnih občin ali kmetijskih podružnic na Kmetijsko družbo za Slovenijo v Ljubljani do 15. aprila t. l.

Glavni odbor Kmetijske družbe za Slovenijo.

VABILO

k občnim zborom podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1.—6. po § 31. družbenih pravil.

2. Slučajnosti.

Moste pri Komendi, v nedeljo, 2. aprila 1922., ob treh popoldne v Mostah hiš. št. 42;

Predoslje, v nedeljo, 2. aprila 1922., ob treh popoldne v „Društvenem domu“;

Sv. Jurj ob Ščavnici, v nedeljo, 2. aprila 1922., ob eni popoldne pri tov. Mlinariču v Očeslavcih;

Zakot, v nedeljo, 2. aprila 1922., ob osmih zjutraj v gostilni g. Franca Pečnika v Brežicah.

SPORED:

1. Točke 1.—5. po § 31. družbenih pravil.

2. Slučajnosti.

Gorenja Ponikva, v nedeljo, 9. aprila 1922., ob poldesetih zjutraj v sobi Bralnega društva v Gornji Ponikvi;

Grosuplje, v nedeljo, 2. aprila 1922., ob desetih dopoldne v Stranski vasi hiš. št. 4;

Unec, na praznik, 25. marca 1922., po sv. maši v šoli;

Vrhnika, v nedeljo, 2. aprila 1922., ob devetih dopoldne v prostorih načelnika g. Ivana Kosa na Vrhniki.

SPORED:

1. Točka 2.—6. po § 31. družbenih pravil.

2. Slučajnosti.

Ig, v nedeljo, 9. aprila 1922., ob osmih zjutraj v šoli na Igu.

Predavanja se vrše pri sledečih podružnicah:

Zagorje ob Savi, 19. marca 1922.

Rovte, 19. marca 1922.

Unec, 25. marca 1922.

Ig, 9. aprila 1922.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo.

«Kmetovalec» izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 10 D na leto.
Za inozemstvo 15 D. — Posamezna številka stane 50 para.
Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na pol strani 300 D, na $\frac{1}{4}$ strani 150 D, na $\frac{1}{8}$ strani 75 D, na $\frac{1}{16}$ strani 50 D, na $\frac{1}{32}$ strani 25 D.
Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 para, najmanj pa skupaj 5 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo;
tisk J. Blasnik naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. — Ponatisi iz «Kmetovalca» so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

č. 5. Ljubljana, 15. marca 1922. Letnik XXXIX

Kmetijska družba za Slovenijo ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Vse cene so z ozirom na sedanje razmere popolnoma neobvezne.

Semena:

Seme krmilne pese, pristno severo-nemško blago, rdečo in rumeno mamutovko ali ekeдорфовку, Oberndorfer in Leutewitzer po 7 dinarjev kilogram. Semensko peso je Kmetijska družba naročila naravnost od svetovnoznane vzgojevalca Metteja iz Quedlinburga v Severni Nemčiji. Opozarjamo ude posebno na elitno vrsto (Schlossware) Oberndorfer in Leutewitzer, ki jo na podlagi večletnih poskusov kar najbolje priporočamo in ki so pod jamstvom novih nemških norm k zakonu o kontroli semena.

Semensko deteljo, nemško lucerno kakor tudi domačo, družba že sedaj oddaja svojim udom. Oddaja samo najskrbneje čisteno seme, ki je preiskano po državnem prizkuševališču v Ljubljani. Vreče po 100 kg so opremljene z izvirnimi plombami tega zavoda, pa tudi za nadrobne pošiljate prevzame družba vsa jamstva glede čistosti in brezpredelnosti. Najnižje tržne cene!

Pri nadrobni oddaji se računi posebej še poštnina in vrečica ali zavitek. Udje naj z naročanjem ne odlašajo, ker utegne družbi pičila zaloga poiti in pozneje navadno dobrega semena ni več po primernih cenah dobiti.

Seme domače ali črne detelje. Kmetijska družba je prejela med drugimi pošiljatkami tudi manjšo množino semena domače detelje iz Češkega. To blago sicer na oko ni posebno lepo, ker je lanska suša v tem oziru neugodno vplivala, poskusi pa so pokazali, da je seme glede na kaljivost in čistoto res prvovrstno. Tega semena pa je le malo in povečini bo družba mogla dodati od novo došlih množin udom še lepše blago iz Gorenjske. Podružnicam in večjim naročnikom, ki rabijo zase in za svoj okoliš cele vreče priporočamo, da — v kolikor se niso naročili — takoj naročijo ali da zahtevajo ponovnih ponudb.

Semenska trava. Družba bo oddajala svojim udom dobre semenske trave iz Nemčije in Amerike. Sedaj se je družbi posrečilo nakupiti vagon semena deset raznih zlatih trav. Ta pošiljatev preko Hamburga je že dospela. Družba sprejema od udov prijave in bo naročitve točno izvršila, v kolikor bo omejena množina pač zadoščala zahtevam.

V zalogi so naslednje vrste:

rumena detelja	10.—	Din za kg
bela detelja	20.—	„ „ „
brezpredelnčni mačji rep	14.—	„ „ „

pasja trava	20.—	„ „ „
angleška ljulika, 844	9.—	„ „ „
angleška ljulika, 843	12.—	„ „ „
laška ljulika	11.—	„ „ „
travniška mešanica	7.—	„ „ „
prvovrstna travniška mešanica	11.—	„ „ „

Cene za semena veljajo za odjem najmanje 5 kg in se ovojnina in poštnina posebe računata. Ovojnina se računa po lastni ceni ter se ne sprejme nazaj, poštnina znaša od zavitekov do 10 kg 10 dinarjev, od 10 do 15 kg 15 dinarjev, od 15 do 20 kg 20 dinarjev. Za povzetne zavitke je plačati pri predaji razen pristojbin za zavitke še pristojbino za nakaznico. Radi visokih poštinih pristojbin priporočamo udom, da si semena prilično v Ljubljani osebno kupijo. Kdor tega ne more pa naj vsaj kupnino naprej vplača potom položnice 10712 na račun Kmetijske družbe pri poštnem ček. uradu, da si prihrani povzetnih pristojbin. Priračunati pa mora vselej k poštini še ovojnino 3 dinarjev od vsakih 5 kg poštnega ovoja.

Umetna gnojila:

Cene veljajo za nadrobne pošiljatev. Pri vagonskih naročilih naj se podružnice obrnejo preje pismeno na družbo, ki jim bo napravila po možnosti ugodnejše cene.

Apneni dušik z 19% dušika, z oljem prepariran, po 210 Din 100 kg, dobi se v vrečah po 75 kg.

Kaljeva sol, 42%, je zopet v zalogi po Din 130 — za 100 kg.

Kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosf. kisline po 180 Din 100 kilogramov z vrečami.

Kostna združna moka z 5% dušika in 20% skupne fosforove kisline po 185 din sto kg.

Rudninski superfosfat s ca 16% v vodi raztopne fosforove kisline po 140 dinarjev sto kilogramov.

Surova kostna moka z 4% dušika in 16% skupne fosforovi kisline po 140 din. sto kg.

Thomasova žlindra. Po dolgoletnem presledku utegne Kmetijska družba prejeti že v kratkem prvo pošiljatev Thomasove žlindre. To fosforovo gnojilo pride že te dni in sicer to pot iz Francoskega; družbi danes še ni povsem znano, koliko odstotkov skupne fosforove kisline bo Thomasova žlindra vsebovala in koliko bo znašala voznina. Zato tudi natančne cene še ne moremo objaviti, približno pa vemo, da bo

stala Thomasova žlindra vsled visoke francoske valute okoli 220. Din 100 kilogramov. Radi visoke cene je družba za prvo naročila le zelo omejeno koločino, deset vagonov za one kmetovalce, ki gnojijo najraje z žlindro ne glede na ceno. Da pa ne bo treba žlindre po dospelku v Ljubljani prevažati iz kolodvora v skladišča, zato naj one podružnice, ki nameravajo vzeti cel vagon ali vsaj pol vagona, takoj ko dobijo ta list brzo javijo svoje naročilo družbi, ker bodo podružnice tako na vsak način vsaj nekoliko ceneje prišle do gnojila naravnost s kolodvora.

Krmila:

Bučne oljne tropine, jako dobre, sveže kakovosti, po Din 2.50 za kilogram v kolačih brez vreč.

Ogrščine cele tropine (rapsove tropine) po 2.30 Din brez vreč. Te tropine v kolačih imajo enako redilno vrednost kakor lanene tropine.

Ribja moka. Kmetijska družba ima v zalogi priljubljeno ribjo moko. Cena ribji moki je pri odjemu 100 kg v originilani vreči 8 Din za kilogram, na drobno 8.50 Din za kilogram. Opozarjamo na strokovni spis glede uporabe in učinka ribje moke, ki je izšel kot št. 41. Gospodarskih navodil.

Riževi otrobi, vsebujoči 17% beljakovin in maščobe, tedaj enakovredne pšeničnim otrobom po 1.90 Din za 1 kg z vrečami.

Vinogradniške in vrtno potrebščine:

Antiklor (gl. salojidin).

Bakrena pasta (Bosna pasta) 3.50 Din za kg v čebrih po 50 in 100 kg. Čebri se ne računijo posebej. Najboljši strokovnjaki priporočajo nakup tega najučinkovitejšega in lahko vporabljivega sredstva proti peronospori ali paležu na trti. (Glej inserat).

Drevesne škropilnice za prevoz, razne kakovosti na izbiro po različnih cenah.

Eponit, s katerim se vzame vinu vsak zoperen okus ali duh, bodisi po gnilobi, plesnivcu, po sodu, grenkobi itd. stane 30 Din kilogram, poština in ovoj posebej.

Gumijski trakovi, najmočnejši od tvrdke Pirelli, Milano, za vezanje trt po 100 Din kg.

Gumijske cevi $\frac{13}{16}$ mm in $\frac{17}{16}$ mm po 15 Din meter.

Gumijske plošče (sklopke) za trtne škropilnice po Din 7.50 komad.

Modra galica je razprodana.

Natrijev tiosulfat (gl. salojidin).

Petrolfenol, sredstvo zoper krvavo uš, po 12.50 Din 1 kg v posodi kupca.

Rafija, majunga extrissima, po 9.50 Din kilogram.

Salojidin, (antiklor, natr. tiosulfat) preskušeno sredstvo zoper oidij, trtno plesnobo, po 7 Din za 1 kg.

Škropilnice (bakrene) za trte so zopet v zalogi. Cena za komad 400 Din.

Tobačni izvleček imamo zopet v zalogi. Cena zaklopnici po 5 kg 35 Din brez poštine.

Zveplenokislo glino namesto galuna, kot dodatek galičnemu škropivu, ima Kmetijska družba v zalogi ter jo oddaja po 1 Din kilogram.

Zveplovi trakovi na juti za žvepljanje sodov, najboljši, brez arzena po 7 Din kilogram, na azbestu po 11 Din kilogram.

Želatina za čiščenje vina po 45 Din kilogram.

Zveplalniki, ročni po 70.— Din za komad.

Zveplo, dvojno rafinirano, superventilirano, 85—95 Chan- cel, 90/100% finosti, v vrečah po 50 kg po Din 4.—, manjše množine po Din 4.50 za kg.

Razne kmetijske potrebščine:

Stroji. Družba je prejela po še razmeroma nizkih cenah nekaj trilerjev (čistilnikov) in jih oddaja: Št. I. a po Din 1500.—; št. I. b po Din 1250.—; št. I. po Din 1850.—; št. II. po Din 2050. Vsakdo si stroje lahko preje ogleda v družbenih prostorih na Turjaškem trgu.

Prejeli smo tudi več vrst **bran**, ki stanejo od Din 175.— do Din 275.— in eno 13 redno sejalico, ki stane Din 2250.—.

Družba ima v zalogi samo potrebščine, ki so jim cene tukaj objavljene. Druga blaga naj udje pri družbi nikar ne naročijo, ker ga nima in tudi zbog pomanjkanja in vsled visoke pisemske poštine ne utegne posamič odgovoriti na take naročitve. Naročila na objavljene potrebščine pa skuša družba itak čimprej in po vrstnem redu izvršiti, zato naj udje opuste vsako nepotrebno utrganje.

Na vse denarne pošiljke, naj se napiše, v kakšno svrhu so poslone.

Vse pošiljke gredo po povzetju, ako kupnina ni bila družbi naprej plačana. Izrecno pripomnimo, da načelno ne moremo drugače postopati, ker mora Kmetijska družba sama vse potrebščine dobaviteljem naprej plačati.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati pol dinarja v denarju ali znakih najmanj pa skupaj Din. 5.— sicer se naznanila ne objavijo. Upravištvu ne prevzame posredovanja.

Mlinske kamne,

sekane iz najboljših bele, ostre skale, trde in srednje od 40 do 100 cm široke, po naročilu tudi večje, izdeluje zopet in prodajam po najnižjih cenah s pisмено garancijo. Leskovšek Anton, posestnik in kamnosek, Sv. Juri ob južni železnici pri Celju.

Priporoča se tvrdka

Josip Petelin, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7. Edina tovarniška zaloge najboljših šivalnih strojev za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam se dobijo vsi posamezni deli za šivalne stroje in kolesa, potrebščine za gospodinstvo, krojače, čevljarje in sedlarje.

Ambrož & Grošičar,

strgarska in strojno ključavničarska delavnica, Trnovski pristan št. 32, Ljubljana. Prevzema vsakovrstna popravila kakor tudi delno nova naročila in sicer: poljedelske stroje, mlino itd. ter vsa v to svrhu spadajoča dela. Vsa naročila izvršava solidno in točno.

Pohišstvo

za vse sloje dovršeno, trepno in ceno kakor tudi vse vrste tapetniskih del priporočata BRATA SFVER, Ljubljana, Gosposvetska c. 13. (Kolizej).

Kostanjev les

prosto vagon in večje množine v gozdu kupi J. Pogačnik, Ljubljana, Dalmatinova ul. 1./I. Posredovalci se dobro plačajo.

Vse poljedelske stroje

najboljše kakovosti prodaja „Agraria“, Dunaj 6. Rechte Wienzeile 1. Zastopnik H. Bien, Gut Bärenhof, Braslovče.

Kmečki mlin

popolnoma nov, najboljši kamni, uporaben za pogon na roko, kepeli, motorno ali vodno moč, se prodaja vsled preselitve. Naslov v upravištvu pod: Kmečki mlin 1922.

Hlude, gojzdove, trame, deske in drva

ponudite Lesni družbi Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8 pred sodnijo. Plačujejo se najvišje dnevne cene

Nakupimo več **bukovih** — takoj ali spom- vagonov suhih — lađi. Ponudbe z navedbo cene poslati Kmetijski družbi v Ljubljani.

Kupujem ržene rožičke,

sušene gobe, lipov cvet i drugo lekovito bilje. —

Nudim najbolje seme

za vrt i za njivo. Trgovina semenja Tima Vladisavljevič, Beograd.

Bencin-motor

(6—8 H. P.), slamoreznica št. 4, mlatilnica ter kosilni stroj — vse v dobrem stanju — se takoj prodaja. Cena po dogovoru. Gašper Šmid, grajskičak Komenda.

Konjsko prsno opremo

za dva konja, najfinejšega izdelka z nikelnasim okovjem, iz prvovrstnega usnja, prodaja za 9000 K A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta 21.

Išče se

gospodinja k samostojnemu posestniku. — Naslov pove uredništvo.

Konja

štiri leta starega, za težko vožnjo prodaja Lovrenc Vrhovc, Dragomer, p. Brezovica.

Pozor!

vsled preselitve vinograd ceno naprodaj, pol ure od Št. Ruperta na Dolenjskem, ki je bil pred 10 leti reguliran in ima krasno sončno lego. Naslov na upravištvu pod „Vinograd 1922.“

Na prodaj

je lep konj. Prof. Dr. J. Jenko, Cerkije pri Kranju.

Koleselji

lahki in dobro ohranjeni in 400 kg ajdovih plev prodaja Albin Komar, Vižmarje, p. Št. Vid nad Ljubljano.

Dobro goveje in konjsko seno

po K. 8.— oddaja Gospodarska zveza v Ljubljani, v manjših količinah in celih vagonih.

Brinje

hrvaško in istrsko, črno in rdeče, po zmernih cenah prodaja I. Knez v Ljubljani, Gosposvetska c. 3.

Listnate sadike

so v letošnji spomladi na razpolago v državni gozdni drevnici v Gradišče pri Ljubljani po sledečih cenah za tisoč sadič loke drevnice oziroma železniška postaja v Ljubljani in sicer:

brest, 3 letni po	25 Din
hrast, 1 letni po	25 „
javor, 3 letni po	25 „
črna jelša, 3 letna po	12 „ 50 p
jesen, 3 letni po	25 „
kanadski topol, 2 letni po	150 „
kanadski topol, 3 do 4 letni po	250 „
ter 3 letni presajeni orehi s tenko lupino, komad po	50 „

Naročila za sadike prevzame Direkcija šum kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani.

(Opomba: Sadič igličastega drevja letošnjo pomlad ni več na razpolago.)

Za naše kmetovalce!

Terilnici in predilnici Antona Sinkovec v Grosupljem se je posrečilo dobiti prvovrstno, že aklimatizirano rusko laneno seme za pomladansko posev. Kmetovalci, ki se za to seme zanimajo, obrnite se naravnost na imenovano tvrdko!

Prodaj

lepega psa, zelo dobrega čuvalja. Alojzij Peterlin, Preserje 5., pošta Radomlje.

Imam naprodaj

surov - ameriški System „Massey-Harris Schwaden-rechen“, kateri obrača in grabi. Je še v prav dobrem stanju. Zase ga ne rabim več, ker se je pri nas udomačila navada, da kosimo na tretjino. Cena je 6000 kron. Naslov: Franc Globočnik, Dobrava, p. Kostanjevica, Dolenjsko.

Prodaj

železno okno za hlev 1.10 x 0.90 m. Voz (trenar), 10 podvozi, 3000 kg železnih odpadkov kos do 10 kg teže. Kleparsko orodje, stroje za krožiti, robiti in dr. Ogleda se v Št. Vidu h. št. 29 na Ljubljano.

Naprodaj imam

čisto nov koleselj, tapetiran z boks kožami. Cena se izve pri Jos. Žužek, Vel. Lašče.

Šafara

za oskrbo vinogradov sprejme Jos. Mursa, p. Ljutomer.

Sena in otave

lastnega pridelka v balah zvezanega ima naprodaj po dogovorni ceni okoli poldrugi vagon Hamerlitz, železniška postaja Logatec.

Dva izvrstna bencinmotorja

2 in 6 konjskih sil ter borov log za posekanje, 75 arov, se ugodno proda. Pojasnila daje Jurij Skrbinek, posestnik, Hajdin, p. Ptuj.

Vrtnar ali vrtnarica

se sprejme v stalno službo samo za zelenjavo, ki ob enem pomaga pri kmetijstvu. Posestvo se nahaja Ljubljana — Trnovo. Plača po dogovoru, hrana in stanovanje v hiši. — Naslov v upravnishvo po: „Vrtnar.“

Živinozdravnik Šlajpah Ignac,

Državna žrebčarna, Selo-Moste pri Ljubljani sprejema prijave za skopljenje (rezanje) žrebcev. Pismene ali ustne prijave prosi vsaj do 10. aprila t. l., da se skopljenje sporazumno z lastniki žrebcev najprikladneje porazdeli.

Živinozdravnik Tepina Lovro,

Ljubljana, Poljanska cesta 59, sprejema prijave za skopljenje (rezanje) žrebcev. Pismene ali ustne prijave prosi vsaj do 10. aprila t. l., da se skopljenje sporazumno z lastniki najprikladneje porazdeli.

Vrtnarstva

osebno pridelovanja zelenjave in sadje-reje večji

poljedelec

samskega stanu, srednje starosti se sprejme

proti dobri plači in vso oskrbo za posestvo v ljubljanski okolici pri

M. DOLNIČAR, restavraterju

na glavnem kolodvoru v Ljubljani. (27)

Prvovrstna

semena

domače detelje in lucerne

jamčeno brez predenične, krmske pese, vseh vrst trav, posebno pa pod strokovnim nadzorstvom se stavlja prvovrstno mešanico oddaja dokler traja zaloga po najnižjih cenah

Kmetijska družba za Slovenijo
v Ljubljani.

Vabilo

na

redni občni zbor

Živinorejske zadruga v Selcih

registrirane zadruga z omejeno zavezo ki se bo vršil

dne 26. marca 1922 ob 7. uri zjutraj v društveni dvorani v Selcih.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev rač. zaključka za l. 1922.
3. Velitev načelstva.
4. Slučajnosti.

Ako bi ob napovedanem času ne bilo zbranih zadostno število članov, prične se že pol ure, na istem kraju in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki bo sklepčen pri vsakem številu navzočih.

Načelstvo.

Koranit

asbestni škrljavec, najboljši sredstvo sedanjosti za pokrivanje streh in obloženje zidov. Tovarna v Karlovcu (Hrvatska).

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

Fran Hočevan,

Moste, p. Žirovnica (Gorenjsko).

Stavbeniki, podjetniki, pokrivači in vsi, ki hočete imeti dobro pokrito streho, sigurno proti dežju, toči, snegu, požaru in viharju, zahtevajte oferte.

Pripoznano najboljši 20

mlinske kamne

kakor tudi kamne za ročne mline in viteljne izdeluje in razpošilja v vseh velikostih

Franč Zdolšek

posestnik in izdelovatelj mlin. kamnov Št. Jurij ob južni železnici (Slovenija).

Cene zmerne!

Točna postrežba!

Kmetovalci!

Skrbite za kar največje razširjenje „Kmetovalca“! Stremite za tem, da se ga lahko čita v vseh gostilnah in javnih prostorih. 30.000 nas je že v Kmetijski družbi, pa bi nas bilo lahko še enkrat več. Čim več nas bo, več bomo dosegli!

Najstarejša hranilnica v Sloveniji.

KRANJSKA HRANILNICA V LJUBLJANI

ustanovljena leta 1820.

sprejema hranilne vloge proti

3% obrestovanju.

S hranilnico sta zvezana Kreditno društvo in starostna hranilnica za posle in delavce.

Hranilnica je sirotinskovarna in jo nadzoruje deželna vlada za Slovenijo.

Rezervni zakladi znašajo približno

8 milijonov kron.

Čisti dobiček je, v kolikor se ne porabi za okrepitev rezervnih zakladov, po pravih določen v pospeševanje obče koristnih naprav in podjetij na Kranjskem. Za te svrhe se je doslej darovalo 8.698.000 kron.

Pismene pošiljke je nasloviti na Kranjsko hranilnico v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 9.

Apneni dušik

umetno gnojilo iz tvornice za dušik v Rušah kakor tudi

karbid

dobavlja po tvor-niških cenah vsa-ko množino

Karol Saria

Maribor (29)

Koroška cesta 30.

Za bližajočo se pomlad in Veliko noč!

Priporočamo svojo veliko zalogo različnega angleškega in češkega sukna, volnenega blaga za moške in ženske obleke, različno perilo blago, kakor platno, šifone, cefirje, tiskano v najnovejših vzorcih in bogati izbiri, dalje različne volnene in šivane odeje za postelje, svilene, volnene in bombažaste robce za na glavo itd. Opozarjamo tudi na raznovrstne ostanke po zelo znižanih cenah.

Veletrgovina z manufakturnim blagom

A. & E. SKABERNE, LJUBLJANA

Mestni trg št. 10.

Po izvoru gosp. F. KRAŠOVICA je nekaj gnojničnih voz v delu na 4 kolesa v velikosti soda 700 litrov vsebine. Podrobnejša pojasnila za inter-sente daje

Anton Tomšič,

kovač, Verd, po-šta Vrhnika. (28)

Elektromotorje

za kmetijstvo in obrt priporoča tvrdka Industrijsko-električno podjetje

inž. TURNŠEK & CO. v Ljubljani

(24)

Sodna ulica št. 1.

(podružnica v Mariboru, Aleksandrova c. 44.

Edison-Saks.) — Motorji so na zalogi, so prvovrsten fabrikat in se zanje jamči.

Tisoče ljudi v vseh deželah sveta upo-

rablajo že 25 let prijetno dišeči

Fellerjev „ELSAFLUID“

kot KOSMETIKUM

za nego zob, zobnega mesa, glave, kot dodatek vodi za umivanje, ker je radi svojega antiseptičnega, čistega in osvežujočega delovanja najboljšega učinka. Ravno tako je priljubljen kot blago delujoče in

zelo prijetno sredstvo za drgnjenje

hrbta, rok, nog in celega telesa. Je mnogo močnejši in bolje delujoč nego francosko žganje in najboljše sredstvo te vrste. Tisoče priznanj! Z

zavitkom in s poštino za vsakega: dvojnate ali 1 špeciálna steklenica 48 K.

Za prodajalce:

12 dvojn. ali 4 špec. steklenice . 168 K
24 dvojn. ali 8 špec. steklenice . 280 „
36 dvojn. ali 12 špec. steklenice . 394 „
poštine prosto na Vašo pošto. Kdor
denar naprej pošlje, dobi popust v naravi.

Razno: Elsa obliž za kurja očesa 5 K in 7-50 K;
Elsa mentolni klinčič 12 K; Elsa posipalni prašek
11 K; pravo Elsa riblje olje 85 K; Elsa voda za
usta 36 K; Elsa kolonska voda 41 K; Elsa šumski
miris 41 K; glicerini 6 in 30 K; Lysol, Lysosol
30 K; kineški čaj; Elsa mrčesni prašek
15 K; strup za podgane in miši po 8 in 12 K.

EUGEN V. FELLER, lekarnar
Stubica donja, Elsatrg št. 333 (Hrvaško).

Sodi

za vino, žganje,
olje, mast, med
petrolej

za transport in shrambo
ima vedno v zalogi
vsako množino

Franjo Repič
sodarski mojster

Tinovo, Ljubljana

Istotam sprejemajo se v
to stroko spadajoča po-
pravila.

Solidno delo!

Cene zmerno! Točna
postrežba!

Iv. Jax in sin

Ljubljana.

Gospodstva cesta
šivalni stroji in
stroji za pletenje

Izborna konstrukcija in
elegančna izvršitev iz
tovarne v Linzu. Usta-
novljena l. 1867.
Vezanje poučuje brez-
plačno.

Pisalni stroji
„A D L E R“

Cen li zastoj in iranko

Kolesa iz prvih
tovarn:

DÜRKOPP, STYRIA,
WAFFENRAD

Vinometre „Bernadot“ — Asbeste
bombaž in prašek — Eponit —
Francosko želatino — Lipovo oglje
Marmornat prašek — Modro ga-
lico — Natrijev bisulfit — Ribji
mehur — Špansko zemljo — Ta-
nin — Žveplo v prahu — Limono-
vo kislino — Vinsko kislino —
Sodo bicarbono — Strupa proste
barve itd. ima v zalogi po naj-
nižji ceni

drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovska ulica 1.

Lepota

kože, obraza, vratu, rok, kakor tudi lepa
rast las se more doseči samo z razum-
nim negovanjem lepote. — Lekarnarju
Fellerju je dospel o na tisoče priznanih
pistem iz vseh strani sveta!

„ELSA“ lilično mlečno milo najboljšje
blago, najfinije „milo lepote“; 4 kosi z
zavitkom in s poštino 98 K.

„ELSA“ obrazna
pomada odstrani
vsako nečistost ko-
že, solnčne pege,
zajedance, nabore
itd., naredi kožo
mekko, rožnato-
belo in čisto; 2
porcelanasta lončka

z zavitkom in poštino 52 kron.

„ELSA“ tanočina pomada za rast las
krepi kožo glave, preprečuje izpadanje,
lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut,
prerano osivelost itd. 2 porcelanasta
lončka z zavitkom in poštino 52 K.

Prodajalci, kateri naročijo najmanj 12 ko-
sov od posameznih predmetov, dobijo
popust v naravi.

Razno: Lilično mleko 15 K; brkomaz 8 K; najfi-
nejši Hega puder dria Klugerja v velikih original-
nih škatljah 30 K; najfiniji Hega zobni prašek v
patentiranih škatljah 30 K; puder za gospe v vre-
čicah 5 K; zobni prašek v škatljah 7 K; v vreči-
cah 5 K; Sachet-dišava za perilo 8 K; Scham-
poon za lase 5 K; rumenilo 12 listkov 24 K; naj-
finiji parjem po 40 in 50 K močna voda za lase
58 K. Pri teh predmetih se računajo zavitek in
poština posebej.

EUGEN V. FELLER, lekarnar
Stubica donja, Elsatrg št. 333, (Hrvaško).

Platin,
zlato in
srebro

kupuje trdka

I. AVGUSTIN

Dunajska c. 36

Ivan Komatič

prodajalec strojev
v Ljubljani, Gradišče
št. 11, pritličje.

pridoroča kot dolgo
letni zastopnik znane,
dobre

kmetijske stroje

(slamoreznice, mlatil-
nice, gepeljne, slamore-
zne nože) i. dr.

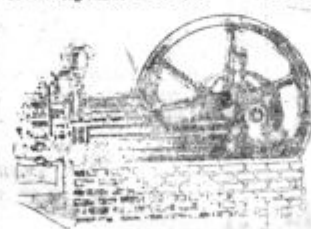
Tudi imam v zalogi v
Mariboru brzojarilnike
vseh velikosti od 60 l

dalje, s pocinkanim
parnim sodom.

Gepeljne in mlatilnice
se pri oddaji po dogo-
voru tudi postavlja
(montira).

Gospodarska zveza
v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.

Velika za-
loga vsa-
kovrstnih
poljedel-
skih stro-
jev.

iz najslovitejših tovarn.

Zastopstvo za parne kotle znanih
tovarn „Welsla“.

OBJAVA.

Združene tovarne polje-
delskih strojev

FR. MELICHAR
UMRATH & CO.

Praga - Brandys

so otvorili s 1. febr. 1922

podružnico
in lastno skladišče

lokomobilov, mlatilnic, slamoreznic,
gepeljev, čistilnic, sejalnih in ko-
silnih strojev, trierjev, reporeznic,
sadnih mlinov, plugov, bran i. t. d.

v Št. Jurju ob južni žel.
(pri Celju).

Ker je direktna dobava iz skladišča
Št. Jurij precej cenejša in hit-
rejša, se interesenti v lastnem
interesu vljudno opozarjajo, da
blagovolijo pošiljati svoja naročila
ednole na naslov podružnice v
Št. Jurju ob južni železnici, kjer
si lahko eventualno razne stroje
tudi osebno pogledajo.

Kmetska posojilnica

Ljubljanske okolice ■ v LJUBLJANI ■

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti št. 18

Obrestuje hranilne vloge po **3%** (1)

brez vsakega odbitka rentnega davka katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter
jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad 115.000.000 kron.

Stanje rezervnih zakladov 1.200.000 kron.

Uradno glasilo Samostojnega konjerejskega odseka Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani.

Uredniška priloga 5. štev. „Kmetovalca“ 1. 1922.

Smolika pri konjih.

Vet. Rado Primic.

Istočasno odgovor na vprašanje 32.

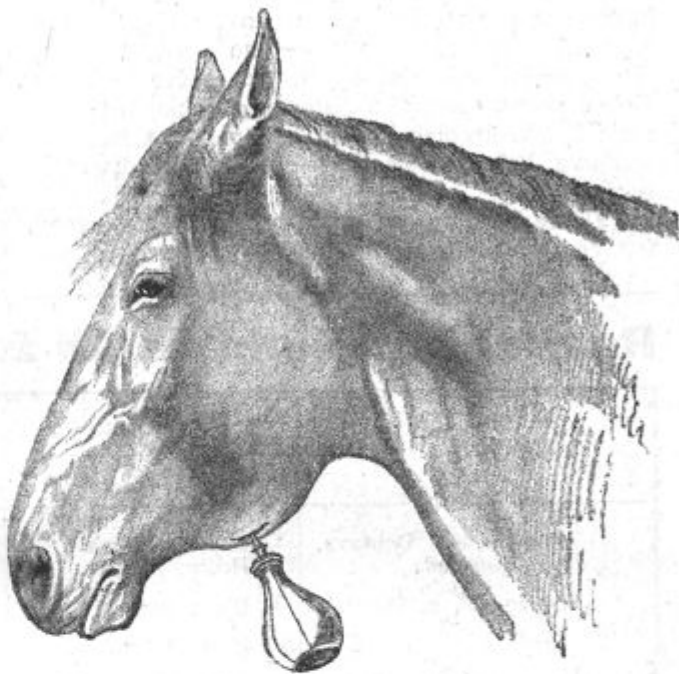
Smolika (Druse, Coryza cantagiosa equorum) napada konje najrajše od 1.—5. leta, seveda so tudi izjeme, da včasih obole tudi mlajši in starejši konji, pojavlja pa se večinoma v času, ko nastopi vlažno in mrzlo vreme, to je navadno v jeseni ali spomladi. Ta bolezen je marsikdaj prav nalezljiva, zato ni postavljati konj, posebno takih, ki še niso preboleli te bolezni, v hleve, kjer vlada smolika. Povzročitelji smolike so mikroskopično majhna, kroglicam podobna živa bitja, ki jih imenujemo streptokoke, tem pa se skoraj vedno pridružijo njim podobni stafilokoki. Ako pridejo ta mikroskopično majhna telesca na ta ali oni način na vsled prehlajenja manj odporne sluznice nosa, se prično kaj hitro razvijati in množiti ter zaidejo v sluznice, odtod pa potem sokrvice (limphe) v žleze. Živalski organizem, oslabljen iz tega ali onega vzroka, podleže tem vsiljivcem in oboli za to boleznijo.

Smoliko lahko delimo z ozirom na njen potek na smoliko z lahkim nenevarnim potekom in z nevarnim, večkrat smrtnim koncem. Začetek je pri obeh oblikah približno enak. Žival postane klavrna, tek se ji zmanjša, prične pokašljevati in težje dihati. Telesna vročina se zviša. Žleze kože v nosu pordeče in otečejo. Iz nosa se prične izcejati najprej voden žlem, ki pa kmalu postane belkast ali rumenkast. Pri smoliki začnejo otekati medčeljustne žleze, ki sčasoma tako otečejo, da izpolnijo ves medčeljustni prostor. Začetkom je ta oteklina (bezgavka) trda in boleča, kmalu pa se začne mehčati. Ko se ognoji, dozori, nakar se jo prereže, če se ni sama prej predrla, in iz nje brizgne gnoj (gl. pod št. 6.).

Slika 6.

Rano moramo dnevno izpirati z mlačno lizolovo vodo (gl. pod št. 7.), ker bi drugače rastlo divje meso. Po iz-

Slika 7.

piranju vtaknemo vanjo malo bombaža, da se ne bi zaprla prej, nego je dobro očiščena in izgnojena. Ko ta gnoj izteče, se bolezen vidno zboljša; konji prično zopet rajše žreti, rana pa, ki jo je treba parkrat izpirati s kako razkuževalno tekočino, se kmalu zaceli. Tak je približno potek lahke smolike.

Začetek pri nevarni obliki te bolezni, kakor sem že omenil, je podoben prvi obliki, le, da so vsa znamenja bolezni pri obolelem konju toliko hujša. Žival prestane popolnoma žreti in če le poskuša, ne more požreti, tudi pitno vodo večkrat meče nazaj iz gobca in nosa. Vročina se zviša nad 40° C. Iz nosa se izceja v začetku voden, pozneje belkast, rumenkast in večkrat s krvjo pomešan žlem. Pri tej obliki smolike se oteklina ne omeji samo na medčeljustne žleze, ampak se razširi tudi na žleze, ki so bolj oddaljene od nosnih sluznic. Zato oteče včasih grlo, žleze goltanca se izpremene v gnojne bule, žival ne more požirati in nastopi celo nevarnost, da se zaduši. Tu je pomoč nujno potrebna.

Paziti je treba, da se taka gnojna bula ne predre v notranjost grla, ker obstoja nevarnost, da pride gnoj v sapnik in odtod v pljuča. Če je žival v nevarnosti, da se zaduši, ker ne more vsled otekline dihati, je napraviti prerez dušnika, kar pa more storiti le večš živinozdravnik. Zgodí se tudi, da se kar nepričakovano hitro porazgube vse hude otekline na žlezah, glave ali vrata, a žival kaže še hujše bolezenske znake. V tem primeru se je kužilo razširilo po celem telesu in žleze obole ali v prsni oziroma trebušni votlini, na spolovilih ali nogah. V takem primeru je žival ponajveč izgubljena. Bolezen traja marsikdaj po cele mesece ter žival hira in slednjič pogine. Dokler je pri tej obliki smolike cel proces omejen le na

žleze glave ali vratu, je še upanje na okrevanje. Pri tem, da se predre oziroma prereže kaka ognojena žleza je seveda mogoče, da se pretrga tudi kaka krvna žila, od tod potem krvavljenje.

Pomoč, ki jo more nuditi vsak konjerejec svojemu na smoliki obolelemu konju, pa je sledeči: Brž, ko opaziš opisane znake na svojem konju, ga postavi v zračno, topel, a ne zatohel hlev, najbolje v pregrajo, da se more prosto pregibati. Ob primerno toplem vremenu pa ga spuščaj na prosto oz. pašo. Skrbi za primerno nego kože, za čistost v hlevu in pri živali. Hlev razkužuj z apnom. Bolniku polagaj tečno, mehko in lahko prebavljivo krmo, kakor travo, repo, korenje, otrobovo vodo, dobro dišeče seno itd., napajaj ga pa le s postano ali pogreto vodo, kateri primešaj malo kisa ali žlico razredčene solne kisline. Gobec večkrat izpiraj s čisto vodo, lahko pa ji prideneš malo lizola, kreolina, galuna ali podobna razkuževalna sredstva, katera dobiš v vsaki lekarni ali drogeriji brez recepta.

Da se žlem v nosu oz. v sapilih zmehča, vzemi škafec vroče vode, kateri prideni par žlic terpentinovega

olja, lizola, tera, pa tudi navadna sol ali senen zdrob je dober in pusti, da konj vroče pare vdihava. V ta namen ga pokrij čez glavo s kako rjuho ali odejo, da čim več pare prihaja v sapila. Na otekline devaj tople poparjene otrobe, ali laneno moko, tudi med in moka pospeši hitro ognojenje. Vse to pa mora biti kolikor mogoče toplo: mrzel ovitek bi več škodil, kakor koristil. Mrzel ovitek bi bil umesten le v začetku in pri lahki smoliki. Prav dobro je tudi, da odrgnemo otekle žleze s kafrnim mazilom. Brž, ko se oteklina zmehča, pa pokliči večšega živinozdravnika, da rano prereže, in dobro izpere ter ti da navodila, za nadaljno zdravljenje. Skoraj vedno vplivajo na razvoj bolezni prav ugodno mrzlo-topli obkladki (pri-sničevi) okrog prsnega koša. V ta namen vzemi dolgo rjuho, pomoči jo v vodo in jo ovij okroginkrog prsnega koša, žival pa dobro pokrij z gorko odejo, da se pod tem ovitkom segreje. Med krmo pa pridevaj grenko sol, žlico žveplenega cveta, kolmež i. dr. Vsekakor pa je umestno, če vidiš, da se bo smolika razvila v nevarno obliko, da se pravočasno pobrigaš za večšo pomoč.

Razdelitev plemenskih žrebcev leta 1922. v Sloveniji.

odsek	kot	Kraj postavitve	Žrebca	
			št.	ime in pasma
I. Konjerejski odsek	Žrebci v zasebni oskrbi	Komendska Dobrava, p. Komenda	112 370	Derež, noričan Hedor, noričan
		Dragomelj, p. Domžale	50	Blisk, noričan
		Trzin	367	Luno II., noričan
		Krašnja — Spod. Loka, p. Lukovica	54	Brdavs
		Podgorje, p. Kamnik	99	Miško, noričan
		Vesca, p. Vodice	383	Snežnik, noričan
		Naklo pri Kranju	52	Triglav, noričan
		Praprotna polica, pošta Cerklje pri Kranju	382 429	Theseus II., noričan Artus-Trum, noričan
		Stražišče pri Kranju	72 97	Planinec, noričan Dušan I., noričan
		Vogljje, p. Št. Jurij pri Kranju	379	Liefering, noričan
		Pristava, p. Tržič	358	Brillant III., noričan
		Godešič, pošta Škofja Loka	104	Kum II., noričan
		p. Izlake — Medija	45	Jadran, noričan
		p. Vače pri Litiji	442	Brom-Opus, noričan
		Brest, p. Ig-Studenec	410 36	Elias, noričan Dušan, noričan
		Bizovik, p. Spodnja Hrušica	384	Georg, noričan
		Ljubgonja, p. Horjul	393	Herkules II., noričan
		Češnjica, p. Srednja vas v Bohinju	392	Norbert III., noričan
		Hraše, p. Lesce	47 394	Dobrač, noričan Georg IV.—10., noričan
		Podhom, p. Gorje pri Bledu	491	Bemmo Brillant, noričan

odsek	kot	Kraj postavitve	Žrebca	
			št.	ime in pasma
I. Konjerejski odsek	Žrebci v zasebni oskrbi	Zgornji Otok, p. Radovljica	425 355	Agis-Pascha, noričan Romeo, noričan
		Žirovnica	37 29	Savan, noričan Šum, noričan
		Dovje	386	Georg, noričan
		Nomenj, p. Bohinjska Bistrica	94	Bled, noričan
		Paradišče, p. Šmarje-Sap	438	Biber Herk, noričan
		Vinharje, pošta Poljane nad Škofjo Loko	43	Rudi, noričan
	Žrebci na vojaških plemenitih postajah	Kočevje	56 374	Trafalgar, angl. polkrv. Gidran, arab. polkrvec
			420	Loustic Totilas, amer. križanec
		Ribnica	483	Taxis, lipicanec
		Bistrica pri Mokronogu	346 21	Furioso, angl. polkrvec Loustic Rakar, angleški polkrvec
			371 450	Marzouk, arab. polkrv. Furioso, angl. polkrvec
			342	North-Star, angl. polkrvec
			236 331	Furioso, angl. polkrvec Dahoman XII.—4/12, arabski polkrvec
		Cerklje, p. Krška vas	381	Nonius XXVIII.—16., nonius
			375	Carabas, angleški polkrvec
			520	Furioso VIII.—5., angl. polkrvec
		Kostanjevica	408	Nonius XXVIII.—17., nonius
			349	Peregrin — 5., anglo-arabski polkrvec
		Krško	397	Gidran, arab. polkrvec
			45	Boneč, angleški čisto-krvec

odsek	kot	Kraj postavitve	Žrebca	
			št.	ime in pasma
I. Konjerejski odsek Žrebci na vojaških plemenitih postajah	Skocjan pri Mokronogu		388	Furioso, angl. polkrvec
			338	Schagya X.—5., arab. polkrvec
			84	Gidran, arab. polkrvec
			33	Valentin, angl. polkrv.
			363	Amurath-Gidran 5., arabski polkrvec
			351	Urmeny-Nonius, nonius
	St. Jernej		139	Przedswit VI.—2., angl. polkrvec
			85	Balkan, angl. polkrvec
			372	Favory V.—1., lipicanec
			12	Danko, amer. dirkač
			283	Furioso X.—11., angl. polkrvec
			439	Gazlan III.—13., arab. polkrvec
	Novo mesto		364	Furioso VIII.—3., angl. polkrvec
			26	Troja-Nonius, normanec
			378	Furioso XI.—27., angl. polkrvec
			350	Schagya XIII.—25., arabski polkrvec
	Velika Loka		522	Maestoso, lipicanec
			60	Gidran XXVIII.—1., arabski polkrvec
			321	Bogdany—4., angleški polkrvec
			216	Furioso XIII.—9., angl. polkrvec
	Vrhnika		81	Andre Berger, noričan
			113	Gorjan, noričan
			63	Artus-Trum I., noričan
			125	Gambirinus le Comte I., belgije
	Ig-Studenec		93	Gidran, arab. križanec
			472	Gidran XXVIII.—3., arabski polkrvec
			20	Conversano, lipicanec
			27	Böhinjec, normanec
	Lesce		360	Gidran XXV.—14., arabski polkrvec
			80	Africanus, angleški čistokrvec
			316	Blocksberg, angl. polkrvec
			314	Matschakar, angl. polkrvec
			83	Georg V.—10., noričan
			90	Carolus III., noričan
			55	Kumps, noričan
			124	Georg, noričan
			78	Romeo, noričan
II. Konjerejski odsek Žrebci v zasebni oskrbi	Sv. Peter pod Sv. Gorami		46	Kum, noričan
			347	Brabant, noričan
	Žovnek, p. Braslovče		144	Marquis, belgije
			179	Salamon, belgije
	St. Jurij ob juž. žel.		67	Carolus, noričan
			122	Norbert, noričan
			132	Gacha, belgije
			1	Bogatin, belgije
	Sv. Peter v Savinjski dolini		146	Marquis de Ron, belgije
			100	Bleguš, noričan
II. Konjerejski odsek Žrebci v zasebni oskrbi	Arjavaš, p. Petrovče		98	Dobrac I., noričan
			32	Nickel de Scaillmont II., belgije
	Trnova, p. Gomilsko		62	Louis, belgije
			70	Max II.—9., noričan
	Prekopa, p. Vransko			

odsek	kot	Kraj postavitve	Žrelca	
			št.	ime in pasma
II. Konjerejski odsek Žrebci v zasebni oskrbi	Grlice, p. Podplat pri Šmarju pri Jelšah		390	Stern, noričan
			101	Blass, noričan
	Tepanje, p. Konjice		43	Silni, noričan
			188	Barnum, noričan
	Čeplje, p. Bočna pri Gornjem Gradu		497	Bogdan Bucelphal, noričan
			42	Biser, noričan
	Orehovci, p. Zgornja Radgona		105	Ernst II., noričan
			189	Brillant III., noričan
	Marhečka vas, pošta Apače		91	Sultan, belgije
			75	Hrast, noričan
	Jamna, p. St. Jurij ob Ščavnici		96	Kum I., noričan
			114	Castor, belgije
	Biš, p. Sv. Bolfenk v Slov. Goricah		263	Clairon de Coparti, belgije
	Juriški dol. p. Sv. Lenart		103	Nickel de Scaillmont, belgije
			413	Marcell, belgije
	Spodnji Porčič, p. Sv. Lenart v Sl. Goricah		3	Vainard, belgije
			320	Tronton, belgije
	Šetarova, p. Sv. Lenart		131	Martinet, belgije
			238	Kruger de St. Jean, belgije
	Hlaplje, p. Sv. Jakob v Slov. Goricah		73	Adonis, noričan
	Spodnje Jablanec, p. Cirkovci		255	Bob, belgije
	Spodnje Hoče, p. Hoče		82	Coquet I., belgije
			203	Max de Longpont, belgije
	Srkovec, p. Maribor		102	Blass III., noričan
	Spodnja Korena, Sv. Barbara, p. Sv. Lenart		130	Podarke de Scaillmont, belgije
	Stara Gora pri St. Ilju v Slov. Goricah		404	Herkul, noričan
			161	Griming, noričan
	Vukovski dol. p. Jarenina		66	Erhard, noričan
			115	Ruder, belgije
	Poljčane		51	Vran, noričan
			107	Škrat, noričan
	Bukovci, p. Ptui		44	Kras, noričan
	Gabernik, p. Juršinci		329	Geant-Goliat, belgije
			69	Dren, noričan
	Meretinci, p. Moškanjci		74	Bari Printemps, belgije
			39	Rož, noričan
	Mezgovci, p. Moškanjci			
	Pleterje, p. Sv. Lovrenc na Dravskem polju		445	Brillant, noričan
	Podvinci, p. Ptuj		123	Calvados, belgije
			86	Srnjak, noričan
	Trnovski vrh, p. Sv. Urban pri Ptuj		65	Bojan, noričan
	Zlatoličje, p. St. Janž na Dravskem polju		111	Dietrich, noričan
	Ptuj		441	Allod Norbert II., noričan
			109	Dobrač, noričan
	Zlatoličje, p. St. Janž		40	Luno, noričan
			8	Prizren, noričan
	Turnišče, p. Ptuj		119	Apollo, noričan
	Spodnji Duplek, pošta Vurberk		92	Lovro, belgije
	Gajovci, p. Moškanjci		4	Razor, noričan
	Sejanci, p. Sv. Tomaž pri Ormožu		79	Dan, noričan

odsek	kot	Kraj postavitve	Žrebca	
			št.	ime in pasma
Žrebci v zasebni oskrbi	oskrbi	Hardek, p. Ormož	11 345	Goričan, noričan Brillant, noričan
		Savci, p. Sv. Tomaž pri Ormožu	120	Pollux IV., noričan
		Bratonečice, p. Sv. Tomaž pri Ormožu	405	Asti-Brillant I., noričan
		Sv. Martin, p. Slovenj gradec	5	Perun, noričan
		Velenje	178 18	Albert-Brillant, noričan Cadet Theseus, noričan
		Muta	285	Gumbert II., noričan
		Breški vrh, p. Kotlje, Koroško	162	Nanos, noričan
		Arjavas, p. Petrovče	11 21	Norbert, noričan Coquet, belgije
		Šoštanj	39	Peter, amerikanec
		Spodnji Duplek, pošta Vurberk	15	Plonton, belgije
II. Konjerejski odsek	licencovani žrebci	Zgornja Korena, p. Sv. Barbara	10	Clarion de Longport, belgije
		Barislavci - Trnovec - Sela	1	Martin, belgije
		Turnišče, p. Ptuj	3	Monte Christo, ameri- kanski dirkač
		Zlatoličje, p. Št. Janž na Dravskem polju	5	Castor, belgije
		p. Ivanjkovci	40	Bravo, noričan
		Šalovic, p. Središče	41	Sokol, noričan
		Dolga vas, p. Dolnja Lendava	2	Princ, belgije
		Tromelinci, p. Dolnja Lendava	4	Gyurka, belgije
		Nedeljica	6	Ruder, belgije
		Črenšovci, p. Črenšovci	8 19	Brabant, belgije Herko, belgije
		Gor. Bistrica, — Črenšovci	7	Brabant, belgije
		Šatahovci, p. M. Sobota	9 32	Intirol, belgije Leander, belgije
		Gaberje	13	Gyurka, belgije
		Gornja Bistrica — Črenšovci	14	Brabant, belgije
		Kot, Dolnja Lendava	16	Ruder, belgije
		Trnje, p. Črenšovci	17	Parpay, belgije
		Gaberje, p. D. Lendava	18	Bismark, belgije
		Pinica, p. D. Lendava	20	Sedenkteur, belgije
		p. Dobrovnik	21 22	Nacles, orig. belgije Sarmany, noričan
		Lukačevci	23	Morgan, belgije
		Murski Petrovci, Rankovci	24	Professor, belgije
		Serdica, p. Rogačevci	25 26	Hedor, noričan Cezar, belgije
		Skokovci, p. Cankova	27 28	Moltke, noričan Marius de Steaume, belgije
		Tešanovci, p. Martjanci	29 30	Gambrinus, belgije Kumps, belgije
		Tišina 8, p. Rankovci	31	Morgan, belgije
		Zenkovci, p. Bodonci, sedaj Murska Sobota	33	Cezar, belgije

odsek	kot	Kraj postavitve	Žrebca	
			št.	ime in pasma
licencovani žrebci	licencovani žrebci	Tešanovci, p. Martjanci	34	Jaco, belgije
		Vanča vas	35	Professor, belgije
		Pukšinci	36	Brabant, belgije
		Krašci	37	Cezar, belgije
		Kupšinci	38	Professor, belgije
		Gerlinči, p. Cankova	42	Jaco, belgije
		Brežice	110 48 25 261 64	Przedswit V.—2., angl. polkrvec Gidran XXVIII.—1., M B Nonius, nonius Siglavy, arab. polkrv. Aylmer, angl. polkrv.
		Sevnica	13 19	Gidran, arab. polkrvec Dahoman XVIII.—13., arabski polkrvec
		Gaberje pri Celju	8	Balsam Greiner I., no- ričan
		Bučevci	53 9 10	Kumps I., belgije Przedswit V.—1., angl. polkrvec Furioso VIII.—8., angl. polkrvec
II. Konjerejski odsek	Žrebci na vojaških plemenitih postajah	Ljutomer	38 89 116	Furioso, angl. polkrvec Bluff, ameriškanski dir- kač Dealler — 3., angl. pol- krvec
		Št. Jurij ob Ščavnici	6 108 126	Othello, amer. dirkač Prinz Dillon, amer. dir- kač Blocksberg, angl. pol- krvec
		Radvanje-Maribor	28 41 31	Bogdany, angl. polkrv. Nonius IV., nonius Gidran XXVIII.—14., arabski polkrvec
		Spodnja Poljskava	14 95 16 23 61 428	Przedswit, angl. pol- krvec Furioso, angl. polkrvec Dahoman XVIII.—18., arabski polkrvec Nonius II.—4., nonius Aylmer — 4., angleški polkrvec Amurath, arab. čisto- krvec
		Ptuj	2 68 421 117 22 24 57 58	Matschakar, angl. pol- krvec Krn, mali ardenec Colonell Blass II., no- ričan Max III.—9., noričan Carabas, angleški pol- krvec Carabas — 14., angle- ški polkrvec Furioso X.—4., angle- ški polkrvec Gidran XXVI., arabski polkrvec
		Središče	30 77 106 76	Pollux, noričan Aflenz Robinson, nori- čan Carolus IV., noričan Georg VI.—10., nori- čan
		Murska Sobota	34 59	Blocksberg, angl. pol- krvec Furioso XIII.—6., angl. polkrvec